

Konstruestro Solness, by Henrik Ibsen

The Project Gutenberg eBook of Konstruestro Solness, by Henrik Ibsen This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Konstruestro Solness

Author: Henrik Ibsen

Translator: Odd Tangerud

Release Date: November 18, 2006 [EBook #19858]

Language: Esperanto

Character set encoding: ASCII

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK KONSTRUESTRO SOLNESS ***

Produced by Andrew Sly

HENRIK IBSEN

KONSTRUESTRO SOLNESS

(Byggmester Solness)

(1892)

Tradukita de Odd Tangerud 1997

Eldonejo: Jec Scandinavia a/s Postboks 54, N - 3401 Lier Tlf.. 32 85 50 03. Fax. 32 85 50 82

ISBN 82-91707-62-6

KONSTRUESTRO SOLNESS

ROLOJ:

KONSTRUESTRO HALVARD SOLNESS. SINJORINO ALINE SOLNESS, lia edzino. DOKTORO HERDAL, familia kuracisto. KNUT BROVIK, antauxa arkitekto, nun asistanto cxe Solness. RAGNAR BROVIK, lia filo, desegnisto. KAJA FOSLI, lia nevino, librotenistino. FRAUXLINO HILDE WANGEL. KELKAJ SINJORINOJ. HOMAMASO SUR LA STRATO.

(La agado havas lokon en la domo de *konstruestro Solness*.)

UNUA AKTO

(Simple ekipita laborcxambro cxe konstruestro Solness. Duflugila pordo en la muro maldekstre kondukas al la antauxcxambro. Dekstre estas la pordo al la internaj cxambroj de la domo. En la fonmuro estas malferma pordo al la desegnejo. Antauxe maldekstre estas pupitro kun libroj, paperoj kaj skribiloj. Kontrauxe al la pordo estas forno. En la angulo dekstre estas sofo kun tablo kaj kelkaj segxoj. Sur la tablo estas akvokarafo kaj glaso. Pli malgranda tablo kaj balancsegxo kaj apogsegxo en la antauxo dekstre. Eklumigitaj laborlampoj sur la tablo en la desegnejo, sur la tablo en la angulo kaj sur la pupitro.)

(En la desegnejo sidas Knut Brovik kaj lia filo Ragnar okupataj pri konstruajxoj kaj kalkuloj. Cxe la pupitro en la laborcxambro staras Kaja Fosli skribante en la cxeflibron. Knut Brovik estas maljuna, maldika viro kun blanka hararo kaj barbo. Li estas vestita en iom uzita sed bone tenita nigra mantelo. Li portas okulvitrojn kaj blankan, iom flavigxintan koltukon. Ragnar Brovik estas en la tridekjaroj, bele vestita, helhara, kun iom klina pozo. Kaja Fosli estas maldika, juna knabino de iom pli ol dudek jaroj, zorge vestita, sed de malsaneca aspekto. Sxi havas verdan sxirmilon super la okuloj. -- Cxiuj tri laboras iom da tempo en silento.)

KNUT BROVIK (subite, kvazaux en timo, rektigas sin cxe la desegnotablo, suspiras peze kaj pene dum li iras al la pordaperturo) Ne, nun mi baldaux ne plu eltenos!

KAJA (iras al li) Cxu estas pli malbone cxi-vespere, onklo?

BROVIK Ho, sxajnas al mi, ke plimalbonigxas tagon post tago.

RAGNAR (ekstaris kaj proksimigxas) Vi devus iri hejmen, patro. Provu iomete dormi --

BROVIK (senpacience) Enlitigxi, cxu? Cxu vi deziras, ke mi tute sufokigxu!

KAJA Sed faru almenaux etan promenadon.

RAGNAR Jes, faru. Mi akompanos vin.

BROVIK (impete) Mi ne foriros antaux ol li venas! Cxi-vespere mi alparolos lin rekte -- (subpreme kolera) al li -- la cxefo.

KAJA (en timo) Ho ne, onklo, -- nepre atendu pri tio!

RAGNAR Jes, atendu do, patro!

BROVIK (spiras pene) Hah, -- hah --! Mi, mi vere ne havas tempon atendi multe pli longe.

KAJA (auxskultante) Tsx! Jen mi auxdas lin malsupre sur la sxtuparo!

(Cxiuj tri reiras al sia laboro. Mallonga silento.)

(Konstruestro Halvard Solness envenas tra la antauxcxambra pordo. Li estas iom agxa, sana kaj forta, kun dense tondita, krispa hararo, malhelaj lipharoj kaj malhelaj, dikaj brovoj. Li portas grizeverdan, butonumitan jakon kun nefleksebla kolumo kaj largxaj refaldajxoj. Sur la kapo li havas molan, grizan feltcxapon, kaj sub la brako kelkajn paperujojn.)

KONSTRUESTRO SOLNESS (cxe la pordo, montras al la desegnejo kaj demandas flustre) Cxu ili eliris?

KAJA (mallauxte, skuante la kapon) Ne. (Sxi deprenas la okulsxirmilon.)

(Solness iras antauxen sur la planko, jxetas sian cxapelon sur segxon, metas la ujojn sur la tablon apud la sofo, kaj denove proksimigxas al la pupitro. *Kaja* senhalte skribas, sed aspektas nerve maltrankvila.)

SOLNESS (lauce) Kion vi tie enskribas, frauxlino Fosli?

KAJA (ekskuigxas) Ho, estas nur io, kio --

SOLNESS Vidigu, frauxlino. (klinas sin super sxin, pretendante rigardi en la cxeplibron, kaj flustras) Kaja?

KAJA (skribante; mallauxte) Jes?

SOLNESS Kial vi cxiam deprenas tiun sxirmilon, kiam mi venas?

KAJA (kiel antauxe) Cxar mi aspektas malbele kun gxi.

SOLNESS (ridetas) Kaj *tion* do ne *volas*, Kaja?

KAJA (ekrigardas al li) Por nenio en la mondo. Ne en *viaj* okuloj.

SOLNESS (karesas milde sxian hararon) Kompatinda, kara, eta Kaja --

KAJA (klinas la kapon) Tsx, -- ili povas auxdi vin!

(*Solness* pasxadas trans la plankon dekstren, turnas sin kaj haltas apud la pordo de la desegnejo.)

SOLNESS Cxu iu venis por konsulti min?

RAGNAR (ekstaras) Jes, la juna paro, kiu deziras konstruigi la vilaon ekstere sur Lovstrand.

SOLNESS (grumblante) Nu *ili*? *Ili* devas atendi. Mi ankoraux ne suficxe pripensis la planon.

RAGNAR (pli proksime, iom hezitante) Urgxas por ili ekhavi la desegnajxojn.

SOLNESS (kiel antauxe) Jes, je Dio, -- tion volas ja cxiuj!

BROVIK (ekrigardas) Cxar ili forte sopiras translogxigxi en propran domon, ili diris.

SOLNESS Nu ja; jes ja. *Tion* ni ja scias! Kaj ili akceptas kion ajn. Kontentaj pri tia aux tia logxejo. Nur ia restadejo. Sed nenia hejmo. Ne dankon! Ke ili turnu sin al iu alia. Diru *tion* al ili, kiam ili revenos.

BROVIK (pusxas la okulvitrojn supren al la frunto, kaj ekrigardas lin surprizite) Al iu alia? Cxu vi volus fordoni tiun laboron?

SOLNESS (senpacience) Jes, jes, jes, je diablo! Se tiel estu --. Prefere tio ol konstrui sencele en la aero. (ekkrie) Cxar mi ja apenaux konas tiujn homojn!

BROVIK La homoj estas suficxe solidaj. Ragnar konas ilin. Li vizitadas la familion. Tre solidaj homoj.

SOLNESS Ho, solidaj, -- solidaj! Ne temas ja pri *tio*. Je Dio, -- cxu ecx ne vi komprenas min? (impete) Mi ne volas implikigxi en io kun tiuj fremdaj homoj. Ke ili turnu sin al kiu ajn!

BROVIK (ekstaras) Cxu *tio* estas via sincera opinio?

SOLNESS (moroze) Jes, estas. -- Definitive. (Li pasxadas antauxen tra la cxambro.)

(*Brovik* intersxangxas ekrigardon kun *Ragnar*, kiu faras avertan geston. Poste li iras en la antauxan cxambron.)

BROVIK Permesu al mi paroli kelkajn vortojn kun vi?

SOLNESS Bone.

BROVIK (al *Kaja*) Eniru *tien* dume, vi.

KAJA (timeme) Ho, sed onklo --

BROVIK Faru kiel mi diras, infano. Kaj fermu la pordon post vi.

(*Kaja* iras hezitante en la desegnejon, ekrigardas timeme kaj pete al *Solness*, kaj fermas la pordon.)

BROVIK (iom mallauxte) Mi ne volas, ke la infanoj sciu, kiel malbone statas pri mi.

SOLNESS Jes, vi vere aspektas malsane nuntempe.

BROVIK Pri mi estas baldaux finite. La fortoj malkreskas -- de tago al tago.

SOLNESS Sidu iomete.

BROVIK Dankon, -- se mi rajtas?

SOLNESS (tiras la apogseghon pli konvena) Jen. Bonvolu. -- Nu?

BROVIK (kun peno eksidas) Jes, estas tio pri Ragnar. Estas *tio*, kio estas la plej premiga. Kio farigxos el li?

SOLNESS Via filo, li kompreneble restos cxi tie cxe mi tiom longe, kiom li deziras.

BROVIK Estas ja gxuste *tio*, kion li ne volas. Trovas ke li ne povas -- nun ne plu.

SOLNESS Nu, li havas ja bonajn kondicxojn, mi opinius. Sed se li postulus pli, mi ne estus malinklina al --

BROVIK Ne, ne! Tute ne temas pri *tio*. (senpacience) Sed li devas iam havi okazon labori memstare, ankaux li!

SOLNESS (ne lin rigardante) Cxu vi opinias, ke Ragnar havas talentojn necesajn por tio?

BROVIK Ne, *jen* la terurajxo -- ke mi komencis dubi pri la knabo. Cxar vi ja neniam diris ecx -- ecx unu solan kuragxigan vorton pri li. Sed tamen sxajnas al mi, ke nenio alia eblas. *Devas* esti talentoj en li.

SOLNESS Nu, sed li ja nenion lernis -- tiel funde. Escepte desegni.

BROVIK (rigardas lin kun kasxa malamo kaj diras rauke:) Ankaux *vi* ne multe estis lerninta pri la fako, kiam vi servis cxe mi. Sed vi tamen ekkomencis, *vi*. (spiras peze) Kaj progresis. Kaj superis min kaj -- kaj multajn aliajn.

SOLNESS Jes, vidu, -- farigxis tiel por *mi*.

BROVIK Vi pravas. Cxio farigxis por vi. Sed vi do ne havas koron por lasi min iri tombejen -- sen vidi por kio Ragnar tauxgas. Kaj mi ankaux dezirus vidi ilin geedzigxintaj -- antaux ol mi forpasos.

SOLNESS (akre) Cxu estas *sxi*, kiu tion volas?

BROVIK Ne tiom Kaja. Sed Ragnar priparolas tion cxiun tagon. (pete) *Vi devas*, -- *vi devas* helpi lin al iu memstara laboro nun! *Mi devas* vidi ion, kion la knabo faris. Cxu vi auxdas?

SOLNESS (kolere) Sed, je la diablo, mi ne povas tiri mendojn por li de la luno!

BROVIK Gxuste nun li povas ekhavi bonan mendon. Grandan laboron.

SOLNESS (maltrankvila, ekmire) Cxu *li*?

BROVIK Se vi donus vian konsenton.

SOLNESS Kia laboro estas *tiu*?

BROVIK (iom hezite) Li povos konstrui tiun vilaon tie sur Lovstrand.

SOLNESS Tiun! Sed gxin mi ja mem konstruos!

BROVIK Ho, *vi* ja ne vere emas.

SOLNESS (ekkoleras) Ne emas! Mi! Kiu kuragxas diri tion?

BROVIK Vi ja mem jxus diris.

SOLNESS Ho, ne atentu kion mi tiel -- *diras*. -- Cxu ili petis al Ragnar konstrui la vilaon?

BROVIK Jes. Li ja konas la familion. Kaj li faris, -- nur pro amuzigxo -- faris desegnajxojn kaj kalkulon kaj la kromon --

SOLNESS Kaj pri la desegnajxoj ili estas kontentaj? Tiuj kiuj logxos tie?

BROVIK Jes. Se vi nur volus trarigardi ilin kaj aprobi, ili --

SOLNESS Ili volus igi Ragnar konstrui la hejmon por si?

BROVIK Ege placxis al ili, kion li prezentis. Sxajnis al ili ke estas io tute nova. Jen kion ili diris.

SOLNESS Hoho! *Nova!* Ne tia eksmoda senvalorajxo, kian *mi* kutimas konstrui!

BROVIK Sxajnis al ili, ke estas io *alia*.

SOLNESS (en subpremata kolero) Do estis pro Ragnar, ke ili venis -- dum mi estis for!

BROVIK Ili venis por vin saluti. Kaj demandi, cxu vi estus volema retiri vin --

SOLNESS (ekkoleras) Retiri min! Mi!

BROVIK Se vi trovus, ke la desegnajxoj de Ragnar --

SOLNESS Mi! Retiri min por via filo!

BROVIK Retiri vin de la interkonsento, ili pensis.

SOLNESS Ho, tio ja estas la sama. (ridas kolere) Nu, cxu tiel! Halvard Solness, -- li nun komencu retiri sin! Doni lokon al tiuj, kiuj estas pli junaj. Al la plej junaj, eble! Nur doni lokon! Lokon! Lokon!

BROVIK Je Dio, estas ja loko por pli ol nur unu sola --

SOLNESS Ho, ne estas tiel *ege* suficxa loko cxi tie. Nu, pri *tio* estu kiel estu. Sed mi neniam retiros min! Neniam cedos al kiu ajn! Neniam libervole. Neniam je mia vivo mi *tion* faros!

BROVIK (ekstaras pene) Mi do eliru el la vivo sen trankvilo? Sen gxoj? Sen fido kaj kredo pri Ragnar? Sen vidi unu solan verkon de li? Cxu tion mi faru?

SOLNESS (duone turnas sin flanken kaj murmuras) Hm, -- ne plu demandu.

BROVIK Jes, respondu pri *tio*. Cxu mi eliru el la vivo tute mizera?

SOLNESS (aspekte luktas kun si mem; fine li diras per mallauxta, sed firma vocxo) Vi iru el la vivo tiel, kiel vi laux eblecoj scias kaj povas.

BROVIK Do, tiel estu. (li pasxas trans la plankon)

SOLNESS (postiras, duone malespera) Mi ja ne *povas* alie, komprenu! Mi ja *estas* kia mi *estas*! Kaj *rekrei* min mem mi ja ne povas!

BROVIK Ne, ne, -- vi eble ne povas. (sxancelas kaj haltas apud la sofotablo) Permesu al mi glason da akvo?

SOLNESS Bonvolu. (versxas kaj etendas al li la glason)

BROVIK Dankon. (trinkas kaj demetas la glason)

(*Solness* iras kaj malfermas la pordon al la desegnejo.)

SOLNESS Ragnar, -- vi devas akompani vian patron hejmen.

(*Ragnar* ekstaras rapide. Li kaj *Kaja* venas en la laborejon.)

RAGNAR Kio estas, patro?

BROVIK Prenu min sub la brako. Kaj ni iru.

RAGNAR Jes bone. Vestu vin ankaux vi, *Kaja*.

SOLNESS Frauxlino Fosli devas resti. Nur momenton. *Mi* havas leteron skribendan.

BROVIK (rigardas al *Solness*) Bonan nokton. Dormu bone -- se vi povos.

SOLNESS Bonan nokton.

(*Brovik* kaj *Ragnar* eliras tra la antauxcxambra pordo. *Kaja* iras al la pupitro. *Solness* staras kun klinita kapo dekstre apud la apogsegxo.)

KAJA (necerta) Cxu estas letero --?

SOLNESS (mallonge) Ne, kompreneble ne. (rigardas sxin severe) *Kaja*!

KAJA (timeme, mallauxte) Jes?

SOLNESS (montras ordone per la fingro al la planko) Venu cxi tien! Tuj!

KAJA (hezite) Jes.

SOLNESS (kiel antauxe) Pli proksimen!

KAJA (obeas) Kion vi volas?

SOLNESS (rigardas sxin momenton) Cxu estas *vi*, kiun mi devas danki por tio cxi?

KAJA Ne, ne, tion ne kredu!

SOLNESS Sed edzinigxi, -- tion vi ja nun volas.

KAJA (mallauxte) Ragnar kaj mi estas gefiancxoj kvar -- kvin jarojn, kaj tial --

SOLNESS Kaj vi opinias, ke tio devas havi finon. Cxu tiel estas?

KAJA Ragnar kaj onklo diras, ke mi *devas*. Kaj tial mi ja devas cedi.

SOLNESS (pli indulge) *Kaja*, cxu vi ne tamen iomete amas Ragnar?

KAJA Mi foje multe amis Ragnar. -- Antaux ol mi venis al vi.

SOLNESS Sed nun ne plu? Tute ne?

KAJA (pasie, plektas la manojn antaŭ li) Ho, vi ja scias, ke nun mi nur amas unu solan! Neniun alian en la tuta mondo. Neniun amos aliulon!

SOLNESS Jes, tiel vi parolas. Kaj tamen vi foriros de mi. Lasos min sidi sola kun cxio!

KAJA Sed cxu mi ne povus resti cxe vi, ecx se Ragnar --?

SOLNESS (rifuzante) Ne, ne, tio tute ne eblas. Se Ragnar foriros, kaj komencos labori memstare, li ja mem bezonos vin.

KAJA (tordas la manojn) Ho, sxajnas al mi, ke mi ne *povas* disigxi de vi! Estas ja tute, tute neeble, mi pensas!

SOLNESS Do zorgu, ke Ragnar forlasos tiujn stultajn ideojn. Edzinigxu al li se vi volas -- (sxangxas tonon) persvadu lin resti en sia bona ofico cxe mi. Tiel mi ja povas reteni ankaŭ *vin*, kara Kaja.

KAJA Ho jes, kiel belege estus, se povus tiel arangxigxi!

SOLNESS (kaptas sxin per ambaŭ manoj cxe la kapo kaj flustras) Cxar mi ne *povas* esti sen vi, komprenu. Devas havi vin cxe mi cxiun tagon.

KAJA (nervoze ravita) Ho Dio! Ho Dio!

SOLNESS (kisas sxian hararon) Kaja, -- Kaja!

KAJA (genuas antaŭ li) Ho kiel bona vi estas al mi! Kiel nedireble bona!

SOLNESS (impete) Ekstaru! Ekstaru do, je diab--! Sxajnas al mi, ke iu venas! (helpas sxin ekstari. Sxi sxancelas al la pupitro.)

(*Sinjorino Solness aperas cxe la pordo dekstre. Sxi aspektas magre kaj kun cxagrenoj, kun ioma spuro de pasinta beleco. Blondaj, pendantaj bukloj. Elegante, nigre vestita. Parolas iom malrapide kaj per plendanta voĉo.*)

SINJORINO SOLNESS (cxe la pordo) Halvard!

SOLNESS (turnas sin) Ho, cxu vi, kara --?

SINJORINO SOLNESS (kun rigardo al *Kaja*) Mi venas al gxeno, mi komprenas.

SOLNESS Tute ne. Frauxlino Fosli nur skribos ankoraŭ letereton.

SINJORINO SOLNESS Jes, tion mi vidas.

SOLNESS Kion vi do volas de mi, Aline?

SINJORINO SOLNESS Mi nur volas diri, ke doktoro Herdal sidas en la angulcxambro. Cxu eble ankaŭ vi envenos, Halvard?

SOLNESS (rigardas sxin suspekteme) Hm, -- cxu la doktoro nepre volas paroli kun mi?

SINJORINO SOLNESS Ne precize nepre. Li venis al mi vizite. Kaj kompreneble li deziras saluti vin samtempe.

SOLNESS (ridas silente) Mi imagas tion, jes. Nu, vi do petu lin iomete atendi.

SINJORINO SOLNESS Kaj vi do venos al li iom poste?

SOLNESS Eble poste, -- poste, kara. Post iom.

SINJORINO SOLNESS (kun denova rigardo al *Kaja*) Nu, ne forgesu do, Halvard. (retiras sin kaj fermas la pordon post si)

KAJA (mallauxte) Ho Dio, ho Dio, -- la sinjorino certe pensas ion malbonan pri mi!

SOLNESS Tute ne. Almenaŭ ne pli ol ordinare. Sed tamen estas pli bone, ke vi nun foriru, Kaja.

KAJA Jes, jes, nun mi *devas* foriri.

SOLNESS (severe) Kaj vi metos tion alian en ordo por mi. Cxu vi auxdas?

KAJA Ho, se vere dependus nur de *mi* --

SOLNESS Mi *volas* havi tion en ordo, mi diras! Kaj jam morgaux!

KAJA (timeme) Se ne eblas alimaniere, mi volonte rompos la fianxecon.

SOLNESS (ekscite) Rompi la fianxecon! Cxu vi estas freneza! Vi volas rompi --?

KAJA (malespere) Jes, prefere tion. Cxar mi *devas*, -- mi *devas* resti cxe vi! Ne *povas* foriri de vi! Estas tiel -- tiel tute neeble!

SOLNESS (ekflamigxas) Sed, je diablo, -- kaj Ragnar! Estas ja gxuste Ragnar kiun mi --

KAJA (rigardas lin per timigitaj okuloj) Cxu estas precipe pro Ragnar, ke -- ke vi --?

SOLNESS (regas sin) Ho ne, certe ne! Vi do nenion komprenas. (milde kaj mallauxte) Kompreneble estas *vi*, kiun mi deziras havi. Unue vi, Kaja. Sed gxuste tial vi devas persvadi ankaŭ Ragnar, ke li restu en la okupo. Nu, nu, -- iru nun hejmen.

KAJA Jes, jes, bonan nokton do.

SOLNESS Bonan nokton. (kiam sxi estas elironta) Auxskultu! Cxu la desegnajxoj de Ragnar estas tie ene?

KAJA Jes, mi ne vidis ke li kunprenis ilin.

SOLNESS Do, eniru, kaj trovu ilin por mi. Eble mi povus tamen trarigardi ilin.

KAJA (gxoja) Ho jes, faru tion!

SOLNESS Pro vi, kara Kaja. Nu, rapidu por trovi ilin!

(*Kaja* rapidas en la desegnejon, sercxas timeme en la tirkesto, eltrovas dokumentujon kaj alportas gxin.)

KAJA Jen cxiuj desegnajxoj.

SOLNESS Metu ilin tien sur la tablon.

KAJA (demetas la ujon) Bonan nokton, do. (pete) Kaj pensu bone kaj gxentile pri mi.

SOLNESS Ho, tion mi ja cxiam faras. Bonan nokton, kara eta Kaja. (ekrigardas dekstren) Do foriru!

(*SinJORINO Solness kaj doktoro Herdal venas tra la pordo dekstre. Li estas iom agxa, diketa sinjoro kun ronda, memkontenta vizagxo, senbarba, kun maldensa, hela hararo, kaj portas orajn okulvitrojn.*)

SINJORINO SOLNESS (ankoraux cxe la pordo) Halvard, mi ne povas plu reteni la doktoron.

SOLNESS Nu, do venu cxi tien.

SINJORINO SOLNESS (al *Kaja*, kiu estingas la pupitran lampon) Vi jam finis la leteron, frauxlino?

KAJA (konfuzita) La leteron --?

SOLNESS Jes, estis mallonga.

SINJORINO SOLNESS Certe estis tre mallonga.

SOLNESS Vi povas foriri, frauxlino Fosli. Kaj revenu gxustatempe morgaux.

KAJA Mi faros. -- Bonan nokton, sinjorino. (Sxi eliras tra la antauxcxambra pordo)

SINJORINO SOLNESS Certe estas bone por vi, Halvard, ke vi ekhavis tiun frauxlinon.

SOLNESS Jes, efektive. Sxi estas uzebla por io el cxio, sxi.

SINJORINO SOLNESS Lauxsxajne sxi estas.

DOKTORO HERDAL Ankaux lerta en librotenado, cxu?

SOLNESS Nu, -- ioman sperton sxi ja akiris dum tiuj du jaroj. Kaj sxi estas gxentila kaj bonvolas fari kion ajn.

SINJORINO SOLNESS Jes *tio* devas ja esti granda agrableco --

SOLNESS *Tiel* estas. Precipe kiam oni ne estas dorlotita en tiu rilato.

SINJORINO SOLNESS (milde riprocxe) Cxu *tion* vi povas diri, Halvard?

SOLNESS Ho ne, ne, kara Aline. Mi petas pardonon.

SINJORINO SOLNESS Neniu kauxzo. -- Nu, doktoro, vi do revenos poste por trinki teon cxe ni?

DOKTORO HERDAL Tuj post la vizito al iu malsanulo mi venos.

SINJORINO SOLNESS Tre afable. (Sxi eliras tra la pordo dekstre.)

SOLNESS Cxu urgxas, doktoro?

DOKTORO HERDAL Ne, tute ne.

SOLNESS Cxu ni iomete interparolu?

DOKTORO HERDAL Jes, bonvole.

SOLNESS Ni eksidu.

(Li montras por la doktoro lokon en la balancseĝxo kaj mem eksidas en la apogseĝxon)

SOLNESS (rigardas lin explore) Diru al mi, -- cxu vi ion rimarkis pri Aline?

DOKTORO HERDAL Nun, kiam sxi estis cxi tie, vi aludas?

SOLNESS Jes. Rilate al *mi*. Cxu vi ion rimarkis?

DOKTORO HERDAL (ridetas) Jes, je diablo, -- ne estis eviteble rimarki, ke via edzino, -- hm --

SOLNESS Nu?

DOKTORO HERDAL -- ke via edzino ne aparte sxatas tiun frauxlinon Fosli.

SOLNESS Nenion alian? Tion mi ja mem rimarkis.

DOKTORO HERDAL Kaj tio ja ne estas stranga.

SOLNESS Kio?

DOKTORO HERDAL Ke sxi ne precipe sxatas, ke vi tiel tagon post tago havas alian virinon cxe vi.

SOLNESS Ne, ne, vi eble pravus. Kaj ankaux Aline. Sed tiu afero, -- gxi ne povas esti alia.

DOKTORO HERDAL Cxu vi ne povas dungi oficiston?

SOLNESS La unuan ulon sin prezentantan? Ne dankon, -- per tio mi ne povas kontentigxi.

DOKTORO HERDAL Sed cxar via edzino --? Tiel malforta, kia sxi estas --. Cxar sxi ne eltenas vidi tion cxi?

SOLNESS Jes, je Dio, devas esti kiel estas -- mi dirus. Mi *devas* reteni Kaja Fosli. Ne povas uzi iun alian ol gxuste sxin.

DOKTORO HERDAL Neniun alian?

SOLNESS (mallonge) Ne, neniun alian.

DOKTORO HERDAL (tiras la seĝxon pli proksimen) Auxskultu nun, kara sinjoro Solness. Permesu al mi fari demandon en plena konfido.

SOLNESS Jes, bonvolu.

DOKTORO HERDAL La virinoj, vidu, -- en certaj aferoj ili havas damnite bonan spurflaron --

SOLNESS Ili ja havas. Certe. Sed --?

DOKTORO HERDAL Nu. Do, auxskultu. Cxar via edzino tute ne povas toleri tiun Kaja Fosli --?

SOLNESS Jes, kio do?

DOKTORO HERDAL -- cxu sxi ne havas ian -- ian etan kauxzon por tiu senvola maltoleremo?

SOLNESS (rigardas lin kaj ekstaras) Hoho!

DOKTORO HERDAL Ne ofendigu. Sed cxu sxi ne *havas*?

SOLNESS (mallonge kaj decide) Ne.

DOKTORO HERDAL Tute neniun kauxzon do?

SOLNESS Neniun alian kauxzon ol sian propran suspektemon.

DOKTORO HERDAL Mi scias, ke vi konis multajn virinojn dum via vivo.

SOLNESS Jes, mi konis.

DOKTORO HERDAL Kaj ankaux trovas kelkajn el ili allogaj.

SOLNESS Ho jes, ankaux tio.

DOKTORO HERDAL Sed en tio cxi pri frauxlino Fosli --? Do ne estas iu tiajxo en tiu cxi rilato?

SOLNESS Ne. Nenio -- de *mia* flanko.

DOKTORO HERDAL Sed de sxia?

SOLNESS Pri tio mi opinias, ke vi ne rajtas demandi, doktoro.

DOKTORO HERDAL Ni eliris de la spurflaro de via edzino.

SOLNESS Ni ja faris. Kaj pri tio -- (malaltigas la vocxon) La spurflaro de Aline, kiel vi diras, -- gxi en certa maniero eltenis la provon, gxi.

DOKTORO HERDAL Nu, -- jen *jen*!

SOLNESS (eksidas) Doktoro Herdal, -- mi nun rakontos al vi pri stranga okazajxo. Se vi do volas auxskulti.

DOKTORO HERDAL Mi volonte auxskultas strangajn rakontojn.

SOLNESS Nu, bone. Vi eble memoras, ke mi prenis Knut Brovik kaj la filon en mian servon, -- kiam ege malprogresis por la maljunulo.

DOKTORO HERDAL Pri tio mi estas ja informita, jes.

SOLNESS Cxar ili ja estas paro da lertuloj, tiuj du. Ili havas talentojn, ambaux siaflanke. Sed jen la filo ekpensis fiancigxi. Sekve, kompreneble, li volis edzigxi, -- kaj komenci konstrui mem. Cxar tiel ja pensas ili

cxiuj, la junuloj.

DOKTORO HERDAL (ridas) Jes, ili havas tiun malbonan kutimon, ke ili volas kunigxi.

SOLNESS Nu. Sed pri tio *mi* ja ne povis esti kontenta. Cxar mi ja mem bezonis Ragnar. Kaj ankaux la maljunulon. Li estas ja tre lerta por kalkuli porteblecon kaj volumon -- kaj cxiajn tiajn diablajxojn, li.

DOKTORO HERDAL Nu ja, ankaux tio ja apartenas al la metio.

SOLNESS Jes certe. Sed Ragnar, li volis absolute komenci memstare. Nenio malhelpis *tion*.

DOKTORO HERDAL Sed li ja tamen restis cxe vi.

SOLNESS Jes, auxdu nun. Unu tagon tiu Kaja Fosli venis en ilian desegnejon kun misio. Sxi neniam antauxe estis tie. Kiam mi vidis kiel kore ili cxarmigxis unu de la alia, mi ekhavis la penson, ke se mi povis dungi sxin en la oficejo, eble Ragnar restus, ankaux li.

DOKTORO HERDAL Estis ja komprenebla penso.

SOLNESS Jes, sed tiam mi neniel aludis pri io tia. Nur staris sxin rigardante -- kaj ege deziris havi sxin cxi tie. Mi iomete afable parolis kun sxi, -- tiel pri sensignifajxoj. Kaj poste sxi foriris.

DOKTORO HERDAL Nu?

SOLNESS Sed la sekvan tagon, je la vespero, kiam Brovik kaj Ragnar estis irintaj hejmen, sxi revenis al mi kaj kondukis kvazaux mi estus farinta interkonsenton kun sxi.

DOKTORO HERDAL Interkonsenton? Pri kio?

SOLNESS Gxuste pri *tio*, kion kasxe mi estis dezirinta. Sed kion mi tute ne menciis ecx per unu sola vorto.

DOKTORO HERDAL Tre strange.

SOLNESS Jes, cxu ne? Kaj nun sxi volis scii kion sxi devus fari cxi tie. Cxu sxi komencu tuj la sekvan matenon. Kaj tiel plu.

DOKTORO HERDAL Cxu vi ne opinias, ke sxi tion faris por povi esti kune kun sia amanto?

SOLNESS Ankaux *mi* havis tiun penson en la komenco. Sed ne estis tiel. De *li* sxi kvazaux tute forglitis, -- kiam sxi estis establita cxe mi.

DOKTORO HERDAL Forglitis al vi do?

SOLNESS Jes, komplete. Mi povas rimarki, ke sxi sentas mian rigardon al si de malantauxe. Sxi tremas, ecx se mi nur proksimigxas al sxi. Kion vi pensas pri *tio*?

DOKTORO HERDAL Hm, -- estas ja klarigeble.

SOLNESS Nu, sed jen tio alia? Ke sxi kredis ke mi estis dirinta al sxi tion, kion mi nur volis kaj deziris -- tiel silente. Interne. Por mi mem. Kion vi diras pri tio? Cxu vi povas klarigi al mi tiajxon, doktoro Herdal?

DOKTORO HERDAL Ne, pri tiajxoj mi ne okupas min.

SOLNESS Tion mi antauxsentus. Tial gxis nun mi ne volis paroli pri tio. -- Sed estas diable embarase lauxlonge, komprenu. Jen mi devas cxiun tagon sxajni kvazaux mi --. Kaj estas ja bedausrinde por sxi, la kompatindulino. (impete) Sed mi ne *povas* ion alian! Cxar se *sxi* forkuros de mi, -- ankaux Ragnar foriros.

DOKTORO HERDAL Kaj vi ne rakontis al via edzino la konekson en tio cxi?

SOLNESS Ne.

DOKTORO HERDAL Sed, je Dio, kial vi ne faras?

SOLNESS (fiksrigardas lin kaj diras mallauxte) Cxar sxajnas al mi ke estas kvazaux -- kvazaux ia bonfara memturmentado por mi en *tio*, ke Aline rajtas esti maljusta al mi.

DOKTORO HERDAL (agitas la kapon) El tio cxi mi komprenas ecx ne dian vorteron.

SOLNESS Jen vidu, -- estas ja kvazaux iu partopago por senlima, senmezura sxuldo --

DOKTORO HERDAL Al via edzino?

SOLNESS Jes. Kaj tio iomete malpezigas la konsciencon. Oni povas spiri iom pli libere momenton, komprenu.

DOKTORO HERDAL Je Dio, cxu mi vorton komprenas --

SOLNESS (interrompas; denove ekstaras) Jes, jes, jes, -- do ni ne plu parolu pri tio.

(Li pasxadas sur la planko, revenas kaj haltas cxe la tablo.)

SOLNESS (rigardas la doktoron kun sxercema rideto) Certe sxajnas al vi, ke vi lerte ekigis min rakonti, doktoro?

DOKTORO HERDAL (iom cxagrenita) Igis vin rakonti? Ankaux el tio mi nenion komprenas, sinjoro Solness.

SOLNESS Ho, diru nur tute malkasxe. Mi ja bone rimarkis tion, komprenu!

DOKTORO HERDAL *Kion* vi rimarkis?

SOLNESS (mallauxte, malrapide) Ke vi afablas cxi tie tenante okulon sur min.

DOKTORO HERDAL Cxu *mi*! Diable, kial mi *tio*n farus?

SOLNESS Cxar vi kredas, ke mi -- (ekscite) Nu, je diablo, -- vi kredas la samon pri mi kiel Aline!

DOKTORO HERDAL Kaj kion do *sxi* kredas pri vi?

SOLNESS (denove sinrega) Sxi komencas kredi, ke mi estas tiel -- tiel -- malsana.

DOKTORO HERDAL Malsana! *Vi*! Pri tio sxi neniam eligis vivan vorton al mi. Kio do estus al vi, kara?

SOLNESS (klinas sin sur la segxdorson kaj flustras) Aline kredadas, ke mi estas freneza. *Jen* kion sxi kredas.

DOKTORO HERDAL (ekstaras) Sed kara bona sinjoro Solness --!

SOLNESS Jes, je mia eterna savo --! Tiel estas. Kaj *tion* sxi ankaux kredigis al *vi*! Ho, mi povas certigi vin, doktoro, -- mi klare rimarkas tion el via sinteno. Cxar tiel facile ne estas ruzi kontraux mi, vi sciu.

DOKTORO HERDAL (rigardas lin en surprizo) Neniam, sinjoro Solness -- neniam tian penson mi ekhavis.

SOLNESS (kun malkredema rideto) Cxu? Vere ne, cxu?

DOKTORO HERDAL Neniam! Kaj certe neniam via edzino. Pri tio mi opinias, ke mi povus jxuri.

SOLNESS Nu, pri tio vi prefere rezignus. Cxar iamaniere, vidu, sxi -- sxi eble havus kauxzon por kredi ion tian.

DOKTORO HERDAL Ne, nun mi vere devas diri --!

SOLNESS (interrompante, elsvingas la manon) Bone, bone, kara doktoro, -- ni tion cxu ne pli profunde riparolu. Pli bone estas, ke cxiu tenas sin al *la sia*. (sxangxas al silenta gajeco) Sed auxskultu nun, doktoro -- hm --

DOKTORO HERDAL Jes?

SOLNESS Cxar vi tamen ne kredas, ke mi estas -- tiel -- malsana -- aux freneza -- kaj tiel plu --

DOKTORO HERDAL Kion do, vi aludas?

SOLNESS Tial vi certe imagas, ke mi estas treege felicxa viro?

DOKTORO HERDAL Cxu *tio* do estus nura imago?

SOLNESS (ridas) Ne, ne, -- komprenu min! Je Dio! Imagu, -- esti konstruero Solness! Halvard Solness! Ho jes, dankon!

DOKTORO HERDAL Jes, mi devas konfesi, ke al *mi* sxajnas kvazaux la felicxo sekvis vin en vere nekredebla grado.

SOLNESS (subpremas sombran rideton) Gxi faris. Mi ne povas plendi pri *tio*.

DOKTORO HERDAL Unue ja brulis tiu malnova, terura rabistkastelo por vi. Kaj *tio* estis ja granda bonxanco.

SOLNESS (serioze) Estis la familia hejmo de Aline, kiu forbrulis. Memoru *tion*.

DOKTORO HERDAL Jes, por *sxi* tio certe estis peza aflikto.

SOLNESS Gxis hodiaux sxi ne liberigxis el gxi. Ecx ne post tiuj dek du -- dek tri jaroj.

DOKTORO HERDAL Kio sekvis poste certe estis la plej peza bato por sxi.

SOLNESS Io kun la alia.

DOKTORO HERDAL Sed vi, -- vi mem, -- vi progresis pro tio. Komencis kiel malricxa knabo el la kamparo,

-- kaj staras nun kiel la unua en via branĉo. Ho jes, sinjoro Solness, *vi* ja vere estis bonŝanca.

SOLNESS (ekrigardas lin eviteme) Jes, sed estas ja gxuste *tio*, kion mi tiel forte timas.

DOKTORO HERDAL Timas? Cxar la sukceso sekvas vin?

SOLNESS Frue kaj malfrue mi timas, -- timas. Cxar iam la sxangxigxo ja venos, komprenu.

DOKTORO HERDAL Babilajxo! De kie venos la sxangxigxo?

SOLNESS (firme kaj certe) Venos de la junularo.

DOKTORO HERDAL Pa! La junularo! Vi ja ne estas eksmoda, vi, mi opinius. Ho ne, -- Vi staras ja nun tiel solide cxi tie, kiel neniam antauxe.

SOLNESS La sxangxigxo venos. Mi antauxsentas. Kaj mi vidas gxin proksimigxi. Iu komencas postuli: retiru vin por mi! Kaj cxiuj la aliaj sturmas post li kaj minacas kaj krias: spacon -- spacon -- spacon! Jes, atentu nur, doktoro. Iam venos la junuloj frapante sur la pordon --

DOKTORO HERDAL (ridetas) Nu, bona Dio, kio sekve?

SOLNESS Kio sekve? Jes, tiam estos finite pri konstruestro Solness.

(Iu frapas la maldekstran pordon.)

SOLNESS (skuigxas) Kio *estas*? Cxu vi auxdis??

DOKTORO HERDAL Iu frapis.

SOLNESS (laupte) Envenu!

(*Hilde Wangel* envenas tra la antauxcxambra pordo. Sxi estas meze alta, elasta kaj belstatura. Iom sunbruna. Vestita en turisma kostumo, kun suprenfiksita jupo, kaj etendita maristkolumo kaj maristcxapeto sur la kapo. Dorsosako, plejdo en rimeno kaj longa montar-bastono.)

HILDE WANGEL (iras kun brilantaj, gxojaj okuloj al *Solness*) Bonan vesperon!

SOLNESS (rigardas sxin necerte) Bonan vesperon --

HILDE (ridas) Aspekto vi ne rekonas min!

SOLNESS Ne, vere mi devas diri, ke -- tiel en la momento --

DOKTORO HERDAL (proksimigxas) Sed *mi* rekonas vin, frauxlino --

HILDE (kontente) Ho, cxu estas vi, kiu --!

DOKTORO HERDAL Jes, certe estas mi. (al *Solness*) Ni renkontigxis cxi-somere supre en montodometo. (al *Hilde*) Kio do okazis pri la aliaj virinoj?

HILDE Ho, ili prenis la vojon okcidenten, ili.

DOKTORO HERDAL Certe ne placxis al ili la bruo, kiun ni faris en la vespero.

HILDE Ne, certe ili tion ne sxatis.

DOKTORO HERDAL (minacas per la fingro) Kaj ne estas eble nei, ke vi iomete koketis kun ni.

HILDE Tio estis ja pli amuza, ol sidi trikante sxtrumpojn kune kun tiuj virinoj.

DOKTORO HERDAL (ridas) Mi tute samopinias kun vi!

SOLNESS Cxu vi venis al la urbo nun-vespere?

HILDE Jes, mi jxus venis.

DOKTORO HERDAL Tute sola, frauxlino Wangel?

HILDE Jes!

SOLNESS Wangel? Cxu vi nomigxas Wangel?

HILDE (rigardas lin gaje, surprize) Kompreneble mi ja *tiel* nomigxas.

SOLNESS Vi do estas filino de la distrikta kuracisto en Lysanger?

HILDE (kiel antauxe) Jes, kies filino mi alie estus?

SOLNESS Nu, ni do renkontigxis *tie*. La someron, kiam mi konstruis turon sur la malnova pregxejo.

HILDE (pli serioze) Jes, kompreneble tiam estis.

SOLNESS Nu, estas longe de tiam.

HILDE (rigardas lin firme) *Estas* nun precize tiuj dek jaroj de tiam.

SOLNESS Kaj tiam vi estis nur infano, mi pensas.

HILDE (pase rimarkante) Tamen dek du -- dek tri jarojn.

DOKTORO HERDAL Cxu estas la unua fojo, ke vi vizitas cxi tiun urbon, frauxlino Wangel?

HILDE Jes, vere estas.

SOLNESS Kaj vi eble neniun konas cxi tie?

HILDE Neniun escepte vin. Jes, kaj vian edzinon.

SOLNESS Nu, ankaux *sxin* vi konas?

HILDE Nur *iomete*. Ni estis kune kelkajn tagojn en la sanatorio --

SOLNESS Nu *tie*.

HILDE Sxi diris, ke mi venu viziti sxin, se mi venus cxi tien en la urbon. (ridetas) Cetere inviti ne estus necese.

SOLNESS Kaj sxi neniam *tion* priparolis --

(*Hilde* metas la bastonon apud la fornon, malligas la dorsosakon kaj metas gxin kaj la plejdon sur la sofon. *Doktoro Herdal* volas helpi sxin. *Solness* staras sxin rigardante.)

HILDE (iras al li) Nu, do mi petas permeson resti cxi tie cxi tiun nokton.

SOLNESS Tio certe bone eblas.

HILDE Cxar mi ne havas aliajn vestaĵojn ol tiujn, kiujn mi nun surhavas. Jes, kaj kompletan de subvestaĵoj en la dorsosako. Sed *tiu* bezonas lavadon. Cxar gxi estas tre malpura.

SOLNESS Ho jes, *tio* eblas. Mi nur informu mian edzinon --

DOKTORO HERDAL Kaj intertempe mi faros mian viziton al tiu malsanulo.

SOLNESS Jes, faru. Kaj poste vi ja revenos.

DOKTORO HERDAL (sxerce, kun ekrigardo al *Hilde*) Jes, pri tio vi povas jxuri! (ridas) Vi tamen profetis vere, sinjoro Solness!

SOLNESS Kiel?

DOKTORO HERDAL La junuloj *tamen* venis frapante vian pordon.

SOLNESS (vivigita) Jes, sed tamen alimaniere.

DOKTORO HERDAL Jes. Sendube!

(Li eliras tra la antauxcxambra pordo. *Solness* malfermas la pordon dekstre, kaj vokas en la apudan cxambron.)

SOLNESS Aline! Bonvolu enveni. Venis iu frauxlino Wangel, kiun vi konas.

SINJORINO SOLNESS (aperas cxe la pordo) Kiu *estas*, vi diras? (ekvidas *Hilde*) Ho, cxu estas *vi*? (alproksimigas kaj etendas manon) Vi do tamen venis al la urbo.

SOLNESS Frauxlino Wangel jxus alvenis. Kaj sxi petas resti cxi tie la nokton.

SINJORINO SOLNESS Cxe ni? Jes kompreneble.

SOLNESS Por ordigi siajn vestaĵojn, vidu.

SINJORINO SOLNESS Mi zorgos pri vi kiel eble bone. Estas ja nur devo. Via valizo do postvenos?

HILDE Mi ne *havas* valizon.

SINJORINO SOLNESS Nu, tio ordigxos, mi esperas. Sed nun vi devas kontentigxi cxi tie cxe mia edzo. Kaj mi prizorgos cxambron agrablan por vi.

SOLNESS Cxu ni ne povas preni unu el la infanxambretoj? Cxar ili ja staras tute pretaj.

SINJORINO SOLNESS Ho jes. *Tie* ni havas pli ol sufiĉe da loko. (al *Hilde*) Eksidu nun kaj iomete ripozu. (Sxi eliras dekstren)

(*Hilde*, kun la manoj sur la dorso, pasxadas en la cxambro kaj ekrigardas ion aux alian. *Solness* staras antaux la tablo, ankaux li kun la manoj surdorse, kaj sxin sekvante per la okuloj.)

HILDE (haltas kaj rigardas lin) Cxu vi havas plurajn infanxambretojn?

SOLNESS Estas tri infanxambretoj en la domo.

HILDE Oho, multe. Vi do havas ege multajn infanojn, cxu?

SOLNESS Ne. Ni havas neniun infanon. Sed nun *vi* ja povas esti infano cxi tie.

HILDE Cxi tiun nokton, jes. Mi ne krios. Mi provos dormi kiel sxtono.

SOLNESS Jes. Vi certe estas tre laca, mi pensas.

HILDE Ho ne! Sed tamen --. Cxar estas terure bonege kusxi tiel ongxante.

SOLNESS Vi ofte songxas nokte, cxu?

HILDE Ho jes! Preskaux cxiam.

SOLNESS Pri kio vi *pleje* songxas?

HILDE Tion mi ne diras cxi-vespere. Alian fojon -- eble.

(Sxi denove pasxadas sur la planko, haltas apud la pupitro kaj foliumas iomete inter la libroj kaj la paperoj.)

SOLNESS (iras pli proksimen) Cxu vi ion sercxas?

HILDE Ne, mi nur staras rigardante tion cxi. (turnas sin) Eble mi ne rajtas?

SOLNESS Jes, bonvolu.

HILDE Cxu estas *vi*, kiu skribas en tiun grandan protokolon?

SOLNESS Ne, tion faras la librotenistino.

HILDE Virino?

SOLNESS (ridetas) Jes, kompreneble.

HILDE Tia, kian vi tenas cxe vi tie cxi?

SOLNESS Jes.

HILDE Cxu sxi estas edzinigxinta?

SOLNESS Sxi estas frauxlino.

HILDE Nu tiel.

SOLNESS Sed sxi eble baldaux edzinigxos.

HILDE Estas bone por *sxi*, tio.

SOLNESS Sed ne precipe bone por *mi*. Cxar tiam mi havos neniun por helpi min.

HILDE Cxu vi ne povas havigi iun alian, kiu estas same tauxga?

SOLNESS Eble *vi* volus resti cxi tie kaj -- kaj skribi en la protokolon?

HILDE (rigardas lin de supre malsupren) Nu, *tion* vi kredus! Ne dankon, -- tio ne okazu.

(Sxi denove pasxadas trans la plankon kaj eksidas sur la balancsegxon. Ankaux *Solness* iras al la tablo.)

HILDE (kvazaux dauxrigante) -- cxar cxi tie certe estas aliaj eblecoj por okupigxi ol tiajxoj. (rigardas lin ridete) Cxu ne ankaux *vi* tion opinias?

SOLNESS Kompreneble. Unue vi eble volas viziti la butikojn por provizi vin per bezonajxoj.

HILDE (sxerce) Ne, *tion* mi ne intencas!

SOLNESS Cxu?

HILDE Jes, cxar mi jam plene elspezis mian monon.

SOLNESS (ridas) Do, nek valizo kaj nek mono!

HILDE Nenio el ambaux. Sed cxit, -- ne gravas nun.

SOLNESS Jen, pro *tio* mi sxatas vin!

HILDE Nur pro *tio*?

SOLNESS Pro diversaj kialoj. (eksidas sur la apogsegxon) Cxu via patro ankoraux vivas?

HILDE Jes, patro vivas.

SOLNESS Kaj nun vi eble intencas studi cxi tie?

HILDE Ne, pri tio mi ne ekpensis.

SOLNESS Sed vi do restos cxi tie dum ioma tempo, mi pensas?

HILDE Laux la okazajxoj.

(Sxi sidas momenton balancante, kaj rigardante lin, duone serioze, duone kun subpremata rideto. Sxi deprenas sian cxapelon, kaj metas gxin antaux sin sur la tablon.)

HILDE Konstruestro Solness?

SOLNESS Jes?

HILDE Vi estas tre forgesema, cxu?

SOLNESS Forgesema? Ne, ne laux *mia* scio.

HILDE Sed cxu vi nepre ne volas paroli kun mi pri *tio* tie norde?

SOLNESS (ekmiras) Norde en Lysanger? (indiferente) Nu, pri tio ne estas multe irenda, mi pensas.

HILDE (rigardas lin riprocxe) Kial vi nun sidas tie dirante tiajxon!

SOLNESS Nu, do *vi* parolu al *mi* pri tio.

HILDE Kiam la turo estis finkonstruita, estis granda solenajxo en la urbo.

SOLNESS Jes, tiun tagon mi ne facile forgesos.

HILDE (ridetas) Cxu ne? Estas afable de *vi*, tio!

SOLNESS Afable?

HILDE Estis muziko en la pregeja placo. Kaj multaj, multaj centoj da homoj. Ni lernantinoj estis blanke vestitaj. Kaj ni cxiuj portis flagojn.

SOLNESS Ho jes, la flagojn, -- tiujn mi ja efektive memoras!

HILDE Kaj vi grimpis rapide supren la skafaldon. Tute supren al la plej alta pinto. Kaj grandan florkronon vi kunportis. Kaj tiun florkronon vi pendigis tute supre sur la ventomontrilo.

SOLNESS (mallonge, interrompante) Tiel mi tiam faris. Cxar estis malnova kutimo.

HILDE Estis mirinde incite stari tie sube kaj rigardi supren al vi. Imagu se li falus! Li, -- la konstruestro mem!

SOLNESS (kvazaux deturnante) Jes, jes, jes, povus okazi. Cxar unu el tiuj blanke vestitaj diablidoj, -- sxi *kondutis* tiel freneze kaj kriis supren al mi --

HILDE (brile gxoje) "Hura por konstruestro Solness"! Jes!

SOLNESS -- kaj swingadis tiel per la flago, ke mi -- ke mi preskaux kapturnigxis rigardante.

HILDE (pli mallauxte, serioze) Tiu diablido, -- tiu estis *mi*.

SOLNESS (fiksas rigide la okulojn sur sxin) Pri tio mi nun certas. Devas esti *vi*.

HILDE (denove vigla) Cxar estis terure loge kaj incite. Mi ne povis kredi, ke trovigxas en la mondo konstruestro, kiu povus konstrui tian senmezure altan turon. Kaj jen tio, ke vi mem staris tie supre cxe la plej alta pinto! Tute vivanta! Kaj ke vi tute ne kaptigxis de vertigxo! *Tio* estis ja la pli -- pli -- vertigxanta imago.

SOLNESS Kiel vi do tiel certe sciis, ke mi ne vertigxis --?

HILDE (repuxante) Ho ne! Ne! Tion mi sentis interne. Cxar alie vi ne estus povinta stari tie supre kantanta.

SOLNESS (rigardas sxin mire) Kantanta? Cxu *mi* kantis?

HILDE Jes, vi efektive faris.

SOLNESS (agitas la kapon) Mi neniam dum mia vivo kantis strofon.

HILDE Jes, tiam vi kantis. Sonis kiel harpoj en la aero.

SOLNESS (penseme) Estas iom stranga, -- tio cxi.

HILDE (silentas momenton, rigardas lin kaj diras mallauxte) Sed *jen*, -- poste, -- *tiam* sekvis la *gxusta*.

SOLNESS La *gxusta*?

HILDE (brile vigle) Jes, pri *tio* mi ja ne bezonas memori vin?

SOLNESS Ho jes, memori min iomete ankaux pri *tio*.

HILDE Cxu vi ne povas memori, ke oni arangxis grandan bankedon por vi en la klubo?

SOLNESS Nu jes. Okazis certe la saman posttagmezon. Cxar la sekvan matenon mi forvojugxis.

HILDE Kaj post la klubo vi estis invitata hejmen al ni por la vespermangxo.

SOLNESS Tute gxuste, frauxlino Wangel. Strange, kiel bone vi memoras cxi tiujn bagatelajxojn.

HILDE Bagatelajxojn! Ho, *vi* parolas! Cxu eble estis bagatelajxo ankaux tio, ke mi estis *sola* en la cxambro, kiam vi venis?

SOLNESS Vi do vere *estis*?

HILDE (ne lin respondante) Tiam vi ne nomis min diablido.

SOLNESS Ne, tion mi eble ne faris.

HILDE Vi diris, ke mi estas belega en tiu blanka robo, kaj ke mi aspektas kvazaux eta princino.

SOLNESS Vi certe tiel aspektis, frauxlino Wangel. Kaj krome -- kiom mi sentis min libera kaj vigla tiun tagon --

HILDE Kaj vi diris, ke kiam mi farigxos granda, mi estos *via* princino.

SOLNESS (ridas iomete) Jen, jen, -- cxu ankaux *tion* mi diris?

HILDE Jes, vi faris. Kaj kiam mi demandis kiom longe mi devus atendi, vi diris ke vi revenos post dek jaroj, -- kiel trolo, -- por forrabi in. Al Hispanio aux ien. Kaj *tie* vi acxetus regxlandon por mi, vi promesis.

SOLNESS (kiel antauxe) Jes, post bona tagmangxo oni ne precize nombras la monerojn. Sed cxu mi vere *diris* cxion tion?

HILDE (ridas silente) Jes. Kaj vi ankaux diris la nomon de tiu regxlando.

SOLNESS Nu?

HILDE Gxi nomigxus Orangxosinio, vi diris.

SOLNESS Nu, estas ja apetitodona nomo.

HILDE Ne, al mi gxi tute ne placxis. Cxar aspekte vi mokis min.

SOLNESS Sed *tio* certe ne estis mia intenco.

HILDE Ne, tion oni ja ne kredus. Laux tio, kion vi faris poste --

SOLNESS Kion mi do poste faris?

HILDE Jes, mankis nur ke vi ankaux *tion* forgesis! Cxar tiajxon oni devas ja memori, mi opinias.

SOLNESS Jes, jes, iomete memorigu min, kaj eble --. Nu?

HILDE (fiksrigardas lin) Vi kaptis min kaj kisis min, konstruestro Solness.

SOLNESS (gapante ekstaras de la segxo) Cxu faris *mi*!

HILDE Jes ja, vi faris. Vi prenis min per ambaux manoj kaj klinis min malantauxen kaj kisis min. Multajn fojojn.

SOLNESS Ho, sed kara, bona frauxlino Wangel --!

HILDE (ekstaras) Vi do ne volas tion nei?

SOLNESS Jes, tion mi vere neas!

HILDE (rigardas lin malestime) Nu tiel.

(Sxi turnas sin kaj iras malrapide tute al la forno, kie sxi restas staranta forturnita kaj senmova kun la manoj surdorse. Mallonga auxzo.)

SOLNESS (iras singardeme al sxi malantauxe) Frauxlino Wangel --?

HILDE (silentas kaj ne movas sin)

SOLNESS Ne staru tie kiel sxtonstatuo. Kion vi diris, devas esti io, kion vi songxis. (metas la manon sur sxian brakon) Auxskultu nun --

HILDE (faras senpaciencan movon per la brako)

SOLNESS (kvazaux penso eklumas en li) Aux --! Atendu! -- Kasxas sin io pli profunda sube, vidu!

HILDE (ne movas sin)

SOLNESS (mallauxte sed intense) Mi eble estis *pensinta* tion cxi. Mi eble *volis* tion. *Deziris* tion. *Emis* fari

tion. Kaj --. Cxu ne povus esti tiel?

HILDE (dauxre silentas)

SOLNESS (senpacience) Nu ja, jes, je diablo, -- do mi *faris!*

HILDE (iomete turnas la kapon, sen lin rigardi) Vi do nun konfesas?

SOLNESS Jes, cxion kion vi volas.

HILDE Ke vi cxirkauxbrakis min?

SOLNESS Jes jes!

HILDE Kaj klinis min malantauxen?

SOLNESS Tre profunde malantauxen.

HILDE Kaj kisis min?

SOLNESS Jes, mi faris.

HILDE Multajn fojojn?

SOLNESS Tiom da fojoj kiom vi volas.

HILDE (rapide turnas sin al li kaj reprenas la brile gxojan esprimon) Nu vidu, ke mi fine sukcesis tion eltiri el vi!

SOLNESS (ekridetas) Jes, imagu nur, -- ke mi povis forgesi tion.

HILDE (denove iomete malgajhumora, iras for de li) Ho, vi certe kisis tiom multajn dum via vivo, mi kredas.

SOLNESS Ne, *tion* vi do ne kredu pri mi.

(*Hilde eksidas en la apogsejxon. Solness staras sin apogante al la balancsejxo.*)

SOLNESS (rigardas sxin explore) Frauxlino Wangel?

HILDE Jes?

SOLNESS Kiel do *estis?* Kio do okazis poste, -- tio inter ni du?

HILDE Nenio pli okazis. Tion vi ja scias. Cxar venis ja la aliaj gastoj, kaj -- isx!

SOLNESS Jes gxuste! La aliuloj venis. Ke mi povis ankaux *tion* forgesi.

HILDE Ho, vi ja efektive nenion forgesis. Nur hontis iomete. Tiajxon oni ne forgesas, mi scias.

SOLNESS Ne. Aspektus ja tiel.

HILDE (denove vigla, rigardas lin) Aux eble vi ankaux forgesis kiun tagon tio okazis?

SOLNESS Kiun tagon --?

HILDE Jes, kiun tagon vi metis la florkronon sur la turon? Nu? Diru tuj!

SOLNESS Hm, -- la gxustan tagon mi vere forgesis. Mi nur scias, ke estis antaux dek jaroj. Tiel dum la aux tuno.

HILDE (kelkfoje kapjesas malrapide) Estis antaux dek jaroj. La 19an de Septembro.

SOLNESS Nu ja, tiam do eble estis. Jen, ankaux *tion* vi memoras, vi! (haltas) Sed auxdu --! Jes, -- hodiaux estas ankaux la 19a de Septembro.

HILDE Jes, estas. Kaj la dek jaroj forpasis. Kaj vi ne venis, -- kiel vi promesis al mi.

SOLNESS Promesis? Timigis vin per tio, vi certe pensas?

HILDE Mi opinias, ke *tio* ne estas io timiga.

SOLNESS Nu, moketis vin do.

HILDE Cxu estis nur *tio*, kion vi volis? Moki min?

SOLNESS Nu, aux nur sxerci iomete kun vi. Je Dio, mi ne gxuste memoras. Sed io tia certe estis. Cxar vi estis ja nur infano tiam.

HILDE Ho, mi eble ne estis tiel nura infano. Ne tia knabineto, kian *vi* opinias.

SOLNESS (rigardas sxin explore) Cxu vi vere tute serioze pensis, ke mi revenus?

HILDE (kaskas duone sxercan rideton) Jes vere! *Tion* mi atendis de vi.

SOLNESS Ke mi revenus al vi por preni vin kun mi?

HILDE Gxuste kiel trolo, jes.

SOLNESS Kaj fari vin princino?

HILDE Tion vi ja promesis.

SOLNESS Kaj ankaux donaci al vi regxlandon?

HILDE (rigardas al la plafono) Kial ne? Cxar ne devus ja nepre esti ia tia ordinara, reala regxlando.

SOLNESS Sed iu alia, same bona?

HILDE Jes, almenaux same bona. (rigardas lin iomete) Se vi kapablis konstrui la plej altajn peregxturojn en la mondo, vi ja certe ankaux povus trovi eblecon por iu regxlando, -- mi pensis.

SOLNESS (skuas la kapon) Mi vere ne kapablas kompreni vin, frauxlino Wangel.

HILDE Cxu ne? Sxajnas al mi tre simple.

SOLNESS Ne, mi tute ne komprenas cxu vi vere imagas, kion vi diras. Aux cxu vi nur sidas tie sxercante --

HILDE (ridetas) Eble mokas? Ankaux mi?

SOLNESS Jes gxuste. Mokas. Nin ambaux. (ekrigardas sxin) Cxu vi longe scias, ke mi estas edzigxinta?

HILDE Jes, tion mi estas scianta la tutan tempon. Kial vi demandas pri *tio*?

SOLNESS (pase) Ne, ne, mi nur ekpensis tiel. (rigardas sxin serioze kaj diras mallauxte) Kial vi venis?

HILDE Cxar mi volas havi mian regxlandon. Forpasis la interkonsentita tempo.

SOLNESS (ridas senvole) Vi estas sxercemulino!

HILDE (gaje) Prezentu mian regxlandon, konstruero! (frapas per la fingro) La regxlandon sur la tablon!

SOLNESS (sxovas la balancseghon pli proksimen kaj eksidas) Serioze dirite, -- kial vi venis? Kion vi intencas fari cxi tie?

HILDE Ho, unue mi volas cxirkauxiri kaj rigardi cxion, kion vi konstruis.

SOLNESS Do vi havas sufcixe por cxirkauxkuri.

HILDE Jes, vi ja konstruis ege multe.

SOLNESS Jes, mi faris. Pleje la lastajn jarojn.

HILDE Ankaux multajn pregxjurojn? Tiajn ege altajn?

SOLNESS Ne. Nun mi ne plu konstruas pregxjurojn. Kaj ankaux ne pregxejojn.

HILDE Kion vi do *nun* konstruas?

SOLNESS Hejmojn por homoj.

HILDE (penseme) Cxu vi ne povus fari ion, -- ion similan al pregxjuroj ankaux sur tiuj hejmoj?

SOLNESS (miras) Kion vi aludas per *tio*?

HILDE Mi aludas ion, -- ion montranta -- kvazaux libere supren. Kun la ventomontrilo vertigxe tute alte.

SOLNESS (pripensas) Strange ke vi *tion* diras. Cxar estas ja tio, kion mi pleje sxatus fari.

HILDE (senpacience) Sed kial vi tion ne *faras*?

SOLNESS (agitas la kapon) Ne, cxar la homoj ne volas gxin *havi*!

HILDE Imagu, -- ke ili ne volas!

SOLNESS (pli facile) Sed nun mi konstruas novan hejmon por mi. Jen, tute proksime.

HILDE Por vi mem?

SOLNESS Jes. Gxi preskaux finigxis. Kaj sur *gxi* estas turo.

HILDE Alta turo?

SOLNESS Jes.

HILDE Tre alta?

SOLNESS Homoj certe diros, ke *gxi* estas tro alta. Almenaŭ por hejmo.

HILDE Tiun turon mi volas tuj rigardi morgaŭ matene.

SOLNESS (sidas la mentonon apogitan sur la mano sxin rigardante) Diru al mi, frauxlino Wangel, -- kiel vi nomigxas? Baptonome, mi volas diri.

HILDE Mi nomigxas Hilde.

SOLNESS (kiel antaŭe) Hilde? Cxu?

HILDE Cxu vi *tion* ne memoras? Vi ja mem nomis min Hilde. La tagon kiam vi malbonkonduitis.

SOLNESS Cxu ankaŭ *tion* mi faris?

HILDE Sed tiam vi diris *eta* Hilde. Kaj *tion* mi ne sxatis.

SOLNESS Cxu *tion* vi ne sxatis, frauxlino Hilde?

HILDE Ne. Ne je *tiu* okazo. -- Cetere -- "princino Hilde" -- Tio aspektos tre bone, mi opinias.

SOLNESS Nu jes. Princino Hilde el -- el --. Kiel do tiu regxlado nomigxus?

HILDE Isxsx do! Mi ne volas auxdi pli pri tiu stulta regxlado. Mi volas havi iun tute alian, mi!

SOLNESS (klinas sin malantaŭen en la segxo, kaj daŭre rigardas sxin) Cxu ne estas strange --? Ju pli mi pensas pri tio nun, -- estas por mi kvazaŭ mi tutajn longajn jarojn turmentadis min mem por -- hm --

HILDE Por kio?

SOLNESS Por *memori* ion -- ion *travivitan*, kion aspekte mi forgesis. Sed neniam mi kaptis *tion*, kio *gxi* estus.

HILDE Vi devus fari nodon sur vian posxtukon, konstruestro.

SOLNESS Tiam mi estus devinta pensadi, kion tiu nodo signifus.

HILDE Nu ja, trovigxas ankaŭ *tiaj* troloj en la mondo.

SOLNESS (ekstaras malrapide) Bonege ke vi venis al mi nun.

HILDE (rigardas lin profunde) Cxu *estis* bone?

SOLNESS Cxar mi sidis cxi tie tute sola. Kaj fiksrigardis senhelpe al cxio. (pli malrapide) Mi diru al vi, -- mi

komencigxis farigxi timema, -- ege timema pro la junuloj.

HILDE (blovas) Pa, -- la junuloj, cxu ili estas timigaj!

SOLNESS Jes, gxuste ili. Tial mi sxlosis kaj enfermis min. (mistere) Sciu, ke la junuloj venos frapegante mian pardon! Enrompi enen al mi!

HILDE Mi do pensas, ke vi devas eliri kaj malfermi por la junuloj.

SOLNESS Malfermi?

HILDE Jes. Por ke la junuloj envenu al vi. Tiel libere.

SOLNESS Ne, ne, ne! La junuloj, vidu -- ili estas la vengxo. Ili venas fronte de la nova tempo. Kvazaux sub nova standardo.

HILDE (ekstaras, rigardas lin kaj diras kun trema tiko cxe la busxo) Cxu vi povas uzi *min* por io, konstruestro?

SOLNESS Jes, mi ja povas nun! Cxar sxajnas al mi ke ankaux *vi* venas -- kvazaux sub nova standardo. Junulo kontraux junuloj do --!

(*Doktoro Herdal* envenas tra la antauxcxambra pordo)

DOKTORO HERDAL Nu, -- cxu vi dauxre sidas cxi tie, vi kaj la frauxlino?

SOLNESS Jes. Ni havis multe priparolindan, ni du.

HILDE Kaj novajxojn kaj malnovajxojn.

DOKTORO HERDAL Cxu vere?

HILDE Ho, estis ege amuze. Cxar konstruestro Solness -- li havas tian bonegan memorkapablon, li. Cxiujn ajn bagatelojn li tuj memoras.

(*Sinjorino Solness* venas tra la pordo dekstre.)

SINJORINO SOLNESS Nun, frauxlino Wangel, la cxambro estas preta por vi.

HILDE Ho, kiel afabla vi estas al mi!

SOLNESS (al la *sinjorino*) La infancxambro?

SINJORINO SOLNESS Jes. La meza. Sed unue ni devus iri al la tablo, cxu ne?

SOLNESS (kapsignas al *Hilde*) Hilde dormu en la infancxambro, sxi.

SINJORINO SOLNESS (rigardas lin) Hilde?

SOLNESS Jes, frauxlino Wangel nomigxas Hilde. Mi konis sxin, kiam sxi estis infano.

SINJORINO SOLNESS Ho, cxu vi *faris*? Nu do, bonvolu. La tablo estas preta.

(Sxi prenas la brakon de *doktoro Herdal* kaj iras dekstren)

(Dume *Hilde* kolektas siajn pakajxojn)

HILDE (mallauxte kaj rapide al Solness) Cxu estas vero, kion vi diris? Cxu vi *povas* uzi *min* por io?

SOLNESS (prenas sxiajn ajxojn) *Vi* estas tiu, kiun mi plej kore sopiris.

HILDE (rigardas lin per gxoje mirantaj okuloj, kaj kunfrapas la manojn) Ho vi granda, gxuinda mondo --!

SOLNESS (ekscitite) Nu --?

HILDE Tiel mi ja *havas* mian regxlandon!

SOLNESS (senvole) Hilde --!

HILDE (denove kun la tremanta tiko cxe la busxo) *Preskaux*, -- mi dirus.

(Sxi eliras dekstren. *Solness* sekvas sxin.)

DUA AKTO

(Bele meblita, pli malgranda salono cxe *konstruero Solness*. Sur la fona muro vitra pordo elen al verando kaj gxardeno. Dekstre angulo kun orielo, en kiu estas floroj kaj granda fenestro. Koresponda ngulo maldekstre. En tiu estas malgranda panelpordo. Sur ambaux flankaj muroj ordinaraj pordoj. Antauxe dekstre konzolotablo kun granda spegulo. Floroj kaj plantoj ricxe arangxitaj. Antauxe maldekstre sofo kun tablo kaj segxoj. Pli malantauxe librosxranko. Sur la planko, antaux la orielo, tableto kaj kelkaj segxoj. Estas frue antauxtagmeze.)

(*Konstruero Solness* sidas cxe la tableto kun la dokumentujo de *Ragnar* malfermita antaux si. Li foliumas inter la desegnajxoj kaj detale rigardas kelkajn el ili. *Sinjorino Solness* pasxadas senbrue kun malgranda akvujo ordigante la florojn. Sxi estas nigre vestita kiel antauxe. Sxiaj cxapelo, supervestoj kaj sunsxirmilo kuxxas sur segxo apud la spegulo. *Solness* foje nerimarkite sekvas sxin per la okuloj. Neniu el ili parolas.)

(*Kaja Fosli* silente venas tra la pordo maldekstre.)

SOLNESS (turnas la kapon kaj diras indiferece pase) Nu, cxu estas *vi*?

KAJA Mi volis nur informi, ke mi venis.

SOLNESS Jes, jes, bone. Kaj *Ragnar*, cxu ankaux li?

KAJA Ne, ankoraux ne. Li devis resti por atendi la doktoron. Sed poste li volus veni por scii --

SOLNESS Kiel stas pri la maljunulo hodiaux?

KAJA Malbone. Li petas pardonon, ke li devas kusxi la tutan tagon.

SOLNESS Nu ja. Ke li faru. Sed vi do iru al via laboro.

KAJA Jes. (haltas cxe la pordo) Eble vi volas paroli kun *Ragnar*, kiam li venos?

SOLNESS Ne, -- mi ne scias pri io preciza.

(*Kaja* eliras maldekstre)

(*Solness* dauxre sidas foliumante la desegnajxojn.)

SINJORINO SOLNESS (cxu la plantoj) Mi sciuz, cxu ne ankaux li mortos.

SOLNESS (ekrigardas sxin) Ankaux li? Kiu krom li?

SINJORINO SOLNESS (ne respondante) Jes, jes; maljuna Brovik -- li eble mortos nun ankaux li, Halvard. Vi vidos.

SOLNESS Kara Aline, cxu vi ne devus eliri por iomete promeni?

SINJORINO SOLNESS Jes, mi ja devus fari. (Sxi dauxrigas ordigi la florojn.)

SOLNESS (laupte, super la desegnajxoj) Cxu sxi dauxre dormas?

SINJORINO SOLNESS (rigardas lin) Cxu estas frauxlino Wangel pri kiu vi pensadas?

SOLNESS (indiferente) Tiel hazarde mi ekmemoris pri sxi.

SINJORINO SOLNESS Frauxlino Wangel ellitigxis antaux longe.

SOLNESS Nu, sxi *faris*?

SINJORINO SOLNESS Kiam mi enrigardis, sxi sidis pretigante siajn vestajxojn. (Sxi iras antaux la spegulon, kaj komencas malrapide surmeti la cxapelon.)

SOLNESS (post mallonga pauxzo) Fine ni tamen trovis uzon por infancxambreto, Aline.

SINJORINO SOLNESS Jes, efektive.

SOLNESS Kaj sxajnas al mi pli bone, ol ke cxio restas malplena.

SINJORINO SOLNESS Tiu malpleno estas vere terura. Vi pravas.

SOLNESS (fermas la dokumentujon, ekstaras kaj proksimas) Vi *tion* vidos, Aline, ke de nun farigxos pli bone por ni. Multe pli hejmece. Pli facile vivi. -- Precipe por *vi*.

SINJORINO SOLNESS (ekrigardas lin) De nun?

SOLNESS Jes, kedu min, Aline --

SINJORINO SOLNESS Cxu vi aludas, -- cxar *sxi* venis al ni?

SOLNESS (regas sin) Mi kompreneble celas, -- kiam ni translogxigxos en la novan domon.

SINJORINO SOLNESS (prenas la supervestajxojn) Jes, cxu vi *tion* kredas, Halvard? Ke tiam farigxos pli bone?

SOLNESS Ion alian mi tute ne povas imagi. Kaj certe ankaux *vi* *tion* kredas?

SINJORINO SOLNESS Mi tute nenion kredas pri la nova domo.

SOLNESS (malbonhumore) Estas vere seniluziige por mi auxdi tion. Cxar estas ja precipe por vi, ke mi konstruis gxin. (Li volas helpi sxin pri la vestajxoj.)

SINJORINO SOLNESS (evitante) Funde vi faras tro multe por mi.

SOLNESS (iom ekscitite) Ne, ne, tiajxon vi ne devas diri, Aline! Mi ne toleras auxdi tiajxon de vi!

SINJORINO SOLNESS Nu, do mi tion ne plu diros, Halvard.

SOLNESS Sed mi havas opinion *mian*. Vi tamen vidos, ke arangxigxos bone por vi en la nova domo.

SINJORINO SOLNESS Ho Dio, -- bone por mi --!

SOLNESS (vigle) Jes! Jes! Fidu nur *tion*! Cxar *tie*, vidu, -- *tie* estos nekredeble multe kio memorigos vin pri via propra --

SINJORINO SOLNESS Pri tio, kio estis post patro kaj patrino, -- Kaj forbrulis -- cxio.

SOLNESS (mallauxte) Jes, jes, vi kompatinda Aline. Estis terura bato por vi, tiu.

SINJORINO SOLNESS (ekplendas) Vi povas konstrui kiom ajn, kion vi volas, Halvard, -- por *mi* vi ne plu povas rekonstrui veran hejmon!

SOLNESS (paxxadas sur la planko) Nu, do ni je Dio ne plu parolu pri tio cxi.

SINJORINO SOLNESS Alie ni ja ne kutimas paroli pri tio. Cxar vi ja cxiam evitas la temon --

SOLNESS (abrupte haltas kaj rigardas sxin) Cxu *mi*? Kial mi *tion* farus? Evitas?

SINJORINO SOLNESS Ho jes, mi bone komprenas vin, Halvard. Vi volas kompati min. Kaj ankaux senkulpiĝi min. Tiom, -- kiom vi povas.

SOLNESS (kun surprizitaj okuloj) *Vin!* Cxu estas *vi*, -- vi mem, pri kiu vi parolas, Aline!

SINJORINO SOLNESS Jes, devas ja esti pri mi, cxu ne?

SOLNESS (nevole al si mem) Ankaux *tio*!

SINJORINO SOLNESS Cxar pri la malnova domo, -- pri *gxi* devis esti kiel estis. Granda Dio, -- kiam unue la akcidento okazis, --

SOLNESS Jes, vi pravas. Akcidenton oni ne regas, -- oni diras.

SINJORINO SOLNESS Sed la terurajxo kiu postsekvis la fajron --! Estas *tio*! Tio, tio, tio!

SOLNESS (impete) Pri *gxi* ne pensu, Aline!

SINJORINO SOLNESS Jes, gxuste pri *tio* mi devas pensi. Kaj fine ankaux povi paroli pri *gxi*. Cxar sxajnas al mi, ke mi ne plu povas porti tion. Kaj ke mi neniam permesigxas pardoni min mem --!

SOLNESS (ekkrie) Vin mem --

SINJORINO SOLNESS Jes, cxar mi ja havis devojn al du flankoj. Al vi kaj al la etuloj. Mi estus devinta hardi min. Ne estus devinta lasi la timon sxteli miajn fortojn. Ecx ne la aflikton, cxar la hejmo forbrulis por mi. (tordas la manojn) Ho, se mi estus povinta, Halvard!

SOLNESS (mallauxte, skuita, proksimigxas) Aline, -- promesu al mi, ke vi neniam plu pensu tiajn pensojn. -- Promesu al mi tion!

SINJORINO SOLNESS Ho Dio, -- promesi! Promesi! Eblas ja promesi kion ajn --

SOLNESS (premas la manojn kaj pasxadas sur la planko) Ho, estas malesperige! Neniam radio de suno! Ecx ne bileto enen en la hejmon!

SINJORINO SOLNESS Cxi tie ja ne estas hejmo, Halvard.

SOLNESS Ho ne! Vere, vere. (peze) Kaj Dio scias cxu vi ne pravos en *tio*, ke ne farigxos pli bone por ni en la nova domo.

SINJORINO SOLNESS Farigxos neniam. Same malplene. Same senhome. *Jene kiel cxi tie.*

SOLNESS (impete) Sed, je la mondo, kial ni do konstruis gxin? Diru al mi!

SINJORINO SOLNESS Ne, al tio vi devas mem respondi.

SOLNESS (ekrigardas sxin suspekteme) Kion vi aludas per *tio*, Aline?

SINJORINO SOLNESS Kion mi aludas?

SOLNESS Jes, je diablo --! Vi eldiris tiel strange. Kvazaux vi havus iun subpenson.

SINJORINO SOLNESS Ne, pri tio mi povas certigi vin --

SOLNESS (proksimigxas) Ho, multan dankon, -- mi scias, kion mi scias. Kaj mi ankaux vidas kaj auxdas, mi, Aline. Fidu tion!

SINJORINO SOLNESS Sed kio do? Kio?

SOLNESS (starigas sin antaux sxin) Cxu ne estas tiel, ke vi trovas ruzeman, kasxitan sencon en la plej sincera vorto, kiun mi diras?

SINJORINO SOLNESS *Mi*, vi diras! Cxu *mi* faras!

SOLNESS (ridas) Ho, ho, ho! Tio estas ja komprenebla, Aline! havante malsanan edzon en la domo por kiu peni --

SINJORINO SOLNESS (timigite) *Malsana?* Cxu vi estas *malsana*, Halvard, --

SOLNESS (ekkrias) Duone frenezan edzon, do! Frenezan edzon! Nomu min kiel al vi placxas.

SINJORINO SOLNESS (palpas por la segxdorso kaj eksidas) Halvard, -- je Dio en la cxielo --!

SOLNESS Sed vi eraras, ambaux. Kaj vi kaj la doktoro. Ne estas tiel pri mi.

(Li iras tien kaj reen sur la planko. *SinJORINO Solness* timeme sekvas lin per la okuloj. Poste li iras al sxi.)

SOLNESS (trankvile) Funde mankas al mi nenio.

SINJORINO SOLNESS Ne, cxu ne! Sed kio do estas pri vi?

SOLNESS Estas *tio*, ke multfoje mi preskaux sentas min ekfali sub tiu terura sxuldosxargxo --

SINJORINO SOLNESS Sxuldo, vi diras! Sed vi ja ne havas sxuldon al iu, Halvard!

SOLNESS (mallauxte, en emocio) Senfundan kulpon, kaj sxuldon al vi, -- al vi, -- al vi, Aline.

SINJORINO SOLNESS (ekstaras malrapide) Kiu estas la subpenso en tio cxi? Diru prefere tuj.

SOLNESS Sed ne *estas* iu subpenso! Mi neniam faris al vi malbonon. Almenaux ne konscie kaj intence. Kaj tamen -- sentigxas kiel premeganta kulpo kusxanta sur mi.

SINJORINO SOLNESS Kulpo al *mi*?

SOLNESS Pleje al vi.

SINJORINO SOLNESS Do vi -- tamen estas malsana, Halvard.

SOLNESS (peze) Do eble estas. Aux io tia. (rigardas al la pordo dekstre, kiu malfermigxas) Nu! Nun lumigxas.

(*Hilde Wangel* envenas. Sxi iomete sxangxis ion sur sia vestajxo. La juprando estas mallevita.)

HILDE Bonan matenon, konstruestro!

SOLNESS (kapsignas) Vi dormis bone?

HILDE Mirinde bone! Kvazaux en lulilo. Ho, -- mi kusxis kaj strecxis min -- kvazaux princino!

SOLNESS (ridetas iomete) Efektive gxuinde.

HILDE Efektive.

SOLNESS Kaj eble ankaux songxis?

HILDE Jes, jes. Sed *tio* estis terura.

SOLNESS Cxu?

HILDE Jes, cxar mi songxis, ke mi falas de terure alta, kruta rokajxo. Cxu vi neniam songxas ion tian?

SOLNESS Nu jes, -- foje --

HILDE Estas tre ekscite -- kiam oni falas kaj falas.

SOLNESS Sentigxas glaciige, sxajnas al mi.

HILDE Cxu vi tiras la gambojn supren sub vin dum tio okazas?

SOLNESS Jes, tiel alte kiel eblas.

HILDE Ankaux *mi* faras.

SINJORINO SOLNESS (prenas la sunsxirmilon) Nun mi devas eliri en la urbon, mi, Halvard. (al *Hilde*) Kaj mi provos trovi ion por vi utilan.

HILDE (volas jxeti sin al sxia kolo) Ho plej kara, plej cxarma sinjorino Solness! Vi estas vere tro afabla! Ege, ege afabla --

SINJORINO SOLNESS (deturnante, liberigas sin) Ho, tute ne. Estas ja nur mia devo, tio. Kaj tial mi volonte faras.

HILDE (cxagrenita, pintigas la busxon) Cetere sxajnas al mi, ke mi povas iri en la stratoj, -- tiel bele kiel mi *nun* ordigas la vestajxojn. Aux cxu mi eble ne *povas*?

SINJORINO SOLNESS Sincere dirite mi opinias, ke iuj postrigardus vin.

HILDE (blovas) Puh! Nenio alia? Tio estas ja nur amuza.

SOLNESS (en kasxita, malbona humoro) Jes, sed homoj povus imagi al si, ke *ankaux vi* estas freneza, vi komprenu.

HILDE Freneza? Cxu do estas tiom da frenezuloj en cxi tiu urbo?

SOLNESS (montras al sia frunto) Jen vi vidas almenaux unu tian.

HILDE Vi, -- konstruestro?

SINJORINO SOLNESS Usx! Ho ne do, kara, bona Halvard!

SOLNESS Cxu vi ankoraux ne rimarkis tion?

HILDE Ne, vere ne. (regas sin kaj iomete ridas) Jes, tamen eble en unu sola rilato.

SOLNESS Nu, cxu vi *tion* auxdas, Aline?

SINJORINO SOLNESS Kiu rilato estas tiu, frauxlino Wangel?

HILDE Ne, tion mi ne diras.

SOLNESS Ho jes, diru!

HILDE Ho ne, dankon, -- *tiel* freneza mi ne estas.

SINJORINO SOLNESS Kiam vi kaj frauxlino Wangel estos solaj, sxi certe diros, Halvard.

SOLNESS Nu, -- Cxu vi *tion* kredas?

SINJORINO SOLNESS Ho jes ja. Cxar vi ja konas sxin bone de antauxe. Jxus ekde sxi estis infano, -- vi ja rakontas.

(Sxi eliras tra la pordo maldekstre.)

HILDE (iom poste) Via edzino tute ne sxatas *min, cxu?*

SOLNESS Cxu vi povis rimarki ion tian pri sxi?

HILDE Cxu vi mem *tion* ne rimarkis?

SOLNESS (eviteme) Aline farigxis tre homoevitema la lastajn jarojn.

HILDE Cxu ankaux *tia?*

SOLNESS Sed se vi nur pli bone konigxis al sxi --. Jes, cxar funde sxi estas tre gxentila -- kaj afabla -- kaj bona --

HILDE (senpacienca) Sed se sxi *tia* estas, -- kial sxi dirus tion cxi pri devo!

SOLNESS Pri devo?

HILDE Jes, sxi ja diris, ke sxi volis eliri por acxeti ion por mi. Cxar estas sxia *devo*, -- sxi diris. Ho, mi ne povas elteni tiun malbelan vorton!

SOLNESS Kial ne?

HILDE Ne, cxar gxi aspektas malvarme kaj pinte kaj pike. Devo -- devo -- devo. Cxu ne ankaux vi trovas -- ke gxi kvazaux pikas?

SOLNESS Hm, -- mi neniam pensis profunde pri tio.

HILDE Ho jes! Kaj se sxi estas tiel afabla, -- kiel vi diras, ke sxi estas, -- kial sxi do dirus tiajxon?

SOLNESS Sed je Dio, kion sxi estus dirinta?

HILDE Sxi povus diri, ke sxi volis fari tion, cxar sxi tiom multe sxatas min. Ion tian sxi estus povinta diri. Ion kio estas vere varma kaj kora, vi komprenu.

SOLNESS (rigardas sxin) Cxu estas *tiel*, ke vi tion preferas?

HILDE Jes, gxuste tiel. (pasxadas sur la planko, haltas apud la librosxranko kaj rigardas la librojn)

HILDE Vi havas tre multajn librojn.

SOLNESS Ho, mi ja akiris kelkajn.

HILDE Cxu vi ankaux legas cxiujn tiujn librojn?

SOLNESS Pli frue mi provis. Cxu *vi* legas?

HILDE Ho ne! Neniam -- nun ne plu. Cxar mi ne sukcesas trovi la kuntekston.

SOLNESS Gxuste tiel estas ankaux pri mi.

(*Hilde* iom pasxadas, haltas cxe la tableto, malfermas la aktujon kaj foliumas)

HILDE Cxu estas vi, kiu desegnis tion cxi?

SOLNESS Ne, estas juna viro, kiun mi dungis por helpi min.

HILDE Unu, kiun vi mem instruis?

SOLNESS Nu ja, li lernis iom ankaux de *mi*.

HILDE (eksidas) Do li certe estas tre lerta? (rigardas iomete desegnajxon) Cxu ne?

SOLNESS Ne malbona. Por *mia* bezono --

HILDE Ho jes! Li certe estas ege lerta.

SOLNESS Cxu vi vidas tion el la desegnajxo?

HILDE Pa, -- tiuj krifacxo! Sed cxar li lernis de *vi*, tiam --

SOLNESS Ho, pro *tio* --. Estas multaj cxi tie, kiuj lernis de *mi*. Kaj *same* mallertaj ili estas.

HILDE (rigardas lin kaj skuas la kapon) Ne, ecx se mi mortus, mi ne komprenus, ke vi povas esti tiom stulta.

SOLNESS Stulta? Cxu vi trovas min tiom stulta?

HILDE Jes, mi faras. Cxar vi akceptas instruadi tiajn ulojn, kaj --

SOLNESS (ekmiras) Nu? Kaj kial ne?

HILDE (ekstaras, duone serioza, duone ridanta) Isxsx, ne do, konstruestro! Al kio *tio* celus! Neniu alia ol *vi* rajtus konstrui. Vi estus la sola pri *tio*. Fari cxion mem. Nun vi scias.

SOLNESS (senpere) Hilde --!

HILDE Nu?

SOLNESS Kiel vi venis al tia ideo?

HILDE Cxu vi trovas *tion cxi* malgxuste pensita de mi?

SOLNESS Ne, *tial* ja ne. Sed nun mi diru ion al vi.

HILDE Nu kion?

SOLNESS Sencxese -- en silento kaj soleco -- mi pensadas pri la sama ideo.

HILDE Jes, estas ja kompreneble, sxajnas al mi.

SOLNESS (rigardas sxin explore) Kaj tion vi certe jam rimarkis.

HILDE Ne, tute ne.

SOLNESS Sed antaŭe, -- kiam vi diris, ke vi opiniis min -- sensenca? Tiel en unu rilato --?

HILDE Ho, tiam mi pensis pri io tute alia.

SOLNESS Pri kio alia?

HILDE Povas esti indiferente por vi, konstruestro.

SOLNESS (pasxadas sur la planko) Jes, jes, -- kiel vi volas. (haltas apud la orielo) Venu cxi tien, kaj mi montru ion al vi.

HILDE (proksimigxas) Kio estas?

SOLNESS Jen vidu, -- tie en la gxardeno --?

HILDE Jes?

SOLNESS (montras eksteren) Gxuste trans tiu sxtonejo --?

HILDE La nova domo vi aludas?

SOLNESS Tiu kiu estas konstruata, jes. Preskaux finita.

HILDE Gxi havas tre altan turon, sxajnas al mi.

SOLNESS La skafaldo ankoraux staras.

HILDE Cxu tiu estas via nova domo?

SOLNESS Jes.

HILDE (rigardas lin) Cxu estas infanxambretoj ankaux en *tiu* domo?

SOLNESS Tri, kiel cxi tie.

HILDE Kaj neniuj infanoj.

SOLNESS Ecx ne venos.

HILDE (kun duona rido) Jes, cxu ne estas kiel mi diris --!

SOLNESS Ke --?

HILDE Ke vi tamen estas -- iomete -- tiel freneza.

SOLNESS Cxu estis pri tio cxi, ke vi pensis?

HILDE Jes, pri tiuj malplenaj infanxambretoj, en kiuj mi dormis.

SOLNESS (mallauxtigas la vocxon) Ni *havis* infanojn, -- Aline kaj mi.

HILDE (rigardas lin intense) Cxu vi --!

SOLNESS Du knabetoj. Ambaux same agxaj.

HILDE Dunaskitoj do.

SOLNESS Jes, dunaskitoj. Estis antaux dek unu -- dek du jaroj.

HILDE (atenteme) Kaj ambaux do estas --? Do tiujn dunaskitojn vi ne plu *havas*?

SOLNESS (en silenta emocio) Ni havis ilin nur proksimume du semajnojn. Aux apenaux *tiom* longe. (impete ekdiras) Ho, Hilde, kiel nekompreneble bone estas por mi, ke vi venis! Cxar nun fine mi havas iun, kun kiu mi povas paroli!

HILDE Cxu *tion* vi ne povas -- ecx ne kun *sxi*?

SOLNESS Ne pri tio cxi. Ne kiel mi *volas* kaj devas. (peze) Kaj ankaux ne pri multaj aliaj aferoj.

HILDE (mallauxte) Cxu nur *tion* vi celis, kiam vi diris, ke vi bezonas min?

SOLNESS Nu ja, pli gxuste. Almenaux hieraux. Cxar hodiaux mi vere ne plu scias -- (interrompante) Venu, kaj ni eksidu, Hilde. Eksidu en la sofon, -- kaj vi havos la gxardenon antaux la okuloj.

(*Hilde eksidas en la sofoangulon*)

SOLNESS (tiras segxon pli proksimen) Cxu vi sxatus auxdi pri gxi?

HILDE Jes, mi tre sxatus auxskulti vin.

SOLNESS (eksidas) Kaj mi cxion diros al vi.

HILDE Nun mi havas kaj la gxardenon kaj vin antaux la okuloj, konstruestro. Rakontu do! Tuj!

SOLNESS (montras al la fenestro de la orielo) Jen sur la altejo, -- kie vi nun vidas la novan domon --

HILDE Jes?

SOLNESS -- jen logxis Aline kaj mi dum la unuaj jaroj. Cxar tie supre situis tiam malnova domo, kiu antauxe apartenis al sxia patrino. Kaj gxin ni heredis post sxi. Kaj ankaux la tutan grandan gxardenon.

HILDE Cxu estis turo ankaux sur *tiu* domo?

SOLNESS Ecx ne spuro de tiajxo. Estis granda, malbela, sombra ligna kesto laux ekstera aspekto. Sed tamen suficxe varma kaj hejmecca interne.

HILDE Vi do malkonstruis la malnovan rubajxon?

SOLNESS Ne. Gxi forbrulis por ni.

HILDE Cxio?

SOLNESS Jes.

HILDE Cxu estis granda malfelicxo por vi, tio?

SOLNESS Dependas. Kiel konstruestro mi prosperis post tiu fajro --

HILDE Nu, sed --?

SOLNESS Ni tiam estis jxus ricevintaj la du knabetojn --

HILDE La kompatindajn dunaskitojn, jes.

SOLNESS Ili venis en la mondon sanaj kaj viglaj. Kaj ili kreskis de tago al tago, videble.

HILDE Infanetoj kreskas rapide la unuajn tagojn.

SOLNESS Estis la plej bela vidajxo por la okulo, kiam Aline kuxsis tie kun ambaux etuloj. -- Sed jen venis la nokto de la fajro --

HILDE (intense) Kio okazis! Diru do! Cxu iu mortbrulis!

SOLNESS Ne; ne tiel. Cxiuj bone savigxis el la domo --

HILDE Nu, sed kio do --?

SOLNESS La timo skuis Aline tiel terure. La fajroalarma, -- la fugxo el la domo -- tiel urgxa, -- kaj ecx en glaciiga nokta frostro --. Cxar ni devis ja elporti ilin tiaj kiaj ili estis. Kaj sxin kaj la etulojn.

HILDE Tion ili do ne eltenis?

SOLNESS Jes, *ili* eltenis, sed Aline ekhavis febron. Kaj *tiu* influis la lakton. Mamnutri ilin mem sxi nepre volis. Cxar estas sxia devo, sxi diris. Kaj ambaux niaj knabetoj, ili (kunpremas la manojn) ili -- ho!

HILDE *Tion* ili ne transvivis?

SOLNESS Ne, *tion* ili ne transvivis. Estis *tio*, kio forprenis ilin de ni.

HILDE Certe estis terure por vi.

SOLNESS Terure por mi. Sed dek fojojn pli terure por Aline. (li pugnigas la manojn en silenta kolero) Ho, ke tiajxo rajtu okazi en la mondo! (abrupte kaj firme) Ekde la tago kiam mi perdis ilin, mi nevolonte konstruis pregejojn.

HILDE Eble ecx ne la pregejturon norde cxe ni?

SOLNESS Ne volonte. Mi scias kiel gxoja kaj facila mi sentis min, kiam tiu turo staris finita.

HILDE Tion ankaux *mi* scias.

SOLNESS Kaj nun mi neniam konstruas -- neniam plu tiajxojn! Nek pregejojn nek pregejturojn.

HILDE (kapsignas malrapide) Nur domojn en kiuj homoj povas logxi.

SOLNESS Hejmojn por homoj, Hilde.

HILDE Sed hejmoj kun altaj turoj kaj turpintoj.

SOLNESS Jes, prefere tion. (sxangxas al pli facila tono) Jes, vidu, -- kiel mi diris, -- tiu fajro, gxi portis min supren, gxi. Ja, kiel konstruero do.

HILDE Kial vi ne nomas vin arkitekto, kiel la aliaj?

SOLNESS Mi ne studis sufcxe profunde por tio. Kion mi scias, mi cxefe elpensis mem.

HILDE Sed supren vi tamen atingis, konstruero.

SOLNESS Post la fajro, jes. Preskaux la tutan gxardenon mi parceligis en grundojn por vilaoj. Kaj *tie* mi povis konstrui, gxuste kiel mi mem deziris. Kaj *sekve* iris por mi glate.

HILDE (rigardas lin explore) Vi certe estas tre felicxa viro. Laux via nuna stato.

SOLNESS (sombre) Felicxa? Cxu ankaux *vi* tion diras? Kiel cxuij aliaj.

HILDE Jes, cxar tiel sxajnas al mi. Kiam vi nur ne plu pensas pri la du infanetoj, vi --

SOLNESS (malrapide) La du infanetoj, -- ne estas facile forgesi ilin, Hilde.

HILDE (iom necerta) Cxu ili ankoraux staras en la vojo? Tiel longe poste?

SOLNESS (rigardas sxin firme, sen respondi) Felicxa viro, vi diris --

HILDE Jes, sed cxu vi ne estas, -- tamen?

SOLNESS (dauxre rigardas sxin) Kiam mi rakontis al vi tion pri la fajro -- hm --

HILDE Nu ja!

SOLNESS Cxu ne estis iu certa penso, kiun vi -- rimarkis?

HILDE (pripensas vane) Ne. Kiu penso *tiu* estas?

SOLNESS (kun subpremata intenseco) Sole pro tiu fajro mi farigxis kapabla konstrui hejmojn por homoj. Hejmecajn, varmajn, helajn hejmojn, kie patro kaj patrino kaj la tuta infanaro povas vivi en la fidema, gxoja sento, ke estas ege felicxa afero tio, *ekzisti* en la mondo. Kaj precipe tio, aparteni unu al la alia -- tiel en grandaj kaj malgrandaj rilatoj.

HILDE (vigle) Jes, sed cxu ne estas ege granda felicxo por vi, tio, ke vi povas fari tiajn belegajn hejmojn?

SOLNESS La prezo, Hilde. La terura prezo kiun mi devis pagi por *atingi*.

HILDE Sed cxu trans *tio* do tute neblas pasi?

SOLNESS Ne. Por kapabli konstrui hejmojn por aliuloj, mi devis rezigni, -- por cxiam rezigni pri hejmo por mi mem. Mi aludas al hejmo por la infanaro. Kaj ankaux por patro kaj patrino.

HILDE (zorgeme) Sed cxu vi *tion* do *devis*? Por cxiam, vi diras?

SOLNESS (kapjesas malrapide) Estis la prezo por tiu felicxo, pri kiu homoj babildas. (elspiras peze) Tiu felicxo, -- hm, -- tiu felicxo ne estis pli malmultekoste havebla, Hilde.

HILDE (kiel antaŭe) Sed cxu ne eblas, ke *tio* plibonigxos?

SOLNESS Neniam. Neniam. Ankaŭ *tio* estas sekvo de la fajro. Kaj de la posta malsano de Aline.

HILDE (rigardas lin kun nedifinebla esprimo) Kaj tamen vi daŭre konstruas tiujn infanxambretojn.

SOLNESS (serioze) Cxu vi neniam rimarkis, Hilde, ke la neebleco -- gxi kvazaŭ allogas kaj vokas vin?

HILDE (pripensas) La neebleco? (vigle) Jes certe! Cxu ankaŭ vi tiel sentas?

SOLNESS Jes, mi tiel sentas.

HILDE Do estas -- iomete trolo ankaŭ en vi?

SOLNESS Kial trolo?

HILDE Kiel vi do volas nomi tiajxon?

SOLNESS (ekstaras) Ne, ne, eble estas. (impete) Sed cxu mi ne devas *farigxi* trolo, -- pro tio kiel cxiam okazas por mi en cxio! En cxio!

HILDE Kiel?

SOLNESS (mallauxte, en interna emocio) Rimarku kion mi diras al vi, Hilde. Cxio kion mi sukcesis fari, konstrui, krei en beleco, en sekureco, en hejmeco, -- ankaŭ en grandanimo -- (pugnigas la manojn) Ho, cxu ne estas terure imagi al si --!

HILDE *Kio* do estas tiel terura?

SOLNESS Ke cxion tion mi devas konstante kontraŭpezi. Pagi. Ne per mono. Sed per homa felicxo. Kaj ne sole per mia propra felicxo. Sed per tiu ankaŭ de aliuloj. Jes, jes, vidu *jenon*, Hilde! Tiun prezon mia artista staro kostis por mi -- kaj por aliuloj. Kaj cxium opan tagon mi devas rigardadi, ke la prezo denove pagigxas por mi, -- kaj cxiam denove!

HILDE (ekstaras kaj fiksrigardas lin) Nun vi certe pensas pri -- pri *sxi*.

SOLNESS Jes. Precipe pri Aline. Cxar Aline -- *sxi* havis *sian* vivotaskon, ankaŭ *sxi*. Same kiel mi havis la mian. (la vocxo tremas) Sed *sxia* vivotasko, gxi devis esti mistraktata, subjugata, rompata en pecojn, -- por ke la mia atingu -- al ia granda venko. Jes, cxar vi sciis, ke Aline, -- *sxi* havis talentojn por konstrui, ankaŭ *sxi*.

HILDE *Sxi*! Por konstrui?

SOLNESS (skuas la kapon) Ne domojn kaj turojn kun pintoj -- kaj tiajxoj, pri kiuj *mi*, okupigxas --

HILDE Nu, pri *kio* do?

SOLNESS (mole, en emocio) Por konstrui infananimetojn, Hilde. Konstrui infananimojn tiel ke ili povas ekstari en noblaj, belaj formoj. Tiel ke ili povus altigxi al rektaj, maturaj homoj. *Tio cxi* estis por kio Aline havis talenton. -- Kaj cxio tio nun nur kusxas tie. Neuzata -- kaj ne plu uzebla. Kaj neniel utila. -- Gxuste kiel

la rubajxoj post fajro.

HILDE Jes, sed tamen se tiel estus --?

SOLNESS *Estas tiel! Estas tiel!* Mi scias.

HILDE Nu, sed *vi* almenaŭ ne estas kulpa pri tio.

SOLNESS (fiksas la okulojn al sxi kaj kapsignas malrapide) Nu ja, *tiu* estas la granda, terura demando. *Tiu* estas la dubo, kiu mordadas min -- nokton kaj tagon.

HILDE Tiu cxi!

SOLNESS Jes, supozu nun -- ke mi *kulpus*. Iel.

HILDE Vi! Pri la fajro!

SOLNESS Pri cxio. Pri la tuto. -- Kaj eble tamen -- tute senkulpa.

HILDE (rigardas lin zorgeme) Ho, konstruestro, -- dirante ion tian, vi ja tamen -- tamen estas malsana.

SOLNESS Hm, -- eble mi neniam farigxos tute sana en *tiu* rilato.

(*Ragnar Brovik* singardeme malfermas la etan pordon en la angulo maldekstre.)

(*Hilde* iras antauxen sur la planko.)

RAGNAR (kiam li vidas *Hilde*) Ho -- Pardonu, sinjoro Solness -- (Li volas retiri sin.)

SOLNESS Ne, ne, restu. Por ke estu farite.

RAGNAR Ho jes, -- se tio eblus!

SOLNESS Pri via patro ne plibonigxas, mi auxdas.

RAGNAR Pri patro rapide gravigxas. Kaj tial mi ege petas vin, -- skribu kelkajn favorajn vortojn sur unu el la folioj! Ion kion patro povas legi antaux ol li --

SOLNESS (impete) Ne plu parolu al mi pri tiuj viaj desegnajxoj!

RAGNAR Cxu vi rigardis ilin?

SOLNESS Jes, -- mi faris.

RAGNAR Kaj ili ne tauxgas? Kaj ankaŭ *mi* ne tauxgas?

SOLNESS (eviteme) Restu cxe mi, Ragnar. Kaj vi ricevos kondicxojn laŭ via deziro. Kaj vi povos edzigxi al Kaja. Vivi senzorge. Eble ankaŭ felicxe. Nur ne pensu memstare konstrui.

RAGNAR Nu ja, do mi devas iri hejmen kaj diri tion al patro. Cxar tion mi promesis al li. -- *Cxu* mi diru tion al patro -- antaux ol li mortos.

SOLNESS (korsuferas) Ho, diru al li, -- diru al li, kion vi volas, laux mi. Plej bone nenion diri! (ekdire) Mi ne povas alie agi ol mi faras, Ragnar!

RAGNAR Cxu mi do povas kunpreni la desegnajxojn?

SOLNESS Jes, prenu ilin, -- prenu ilin! Ili kusxas tie sur la tablo.

RAGNAR (iras tien) Dankon.

HILDE (metas la manon sur la ujon) Ne, ne, lasu ilin.

SOLNESS Kial?

HILDE Jes, cxar ankaux *mi* volas rigardi ilin.

SOLNESS Sed vi ja -- (al *Ragnar*) Do, lasu ilin kusxi.

RAGNAR Bonvole.

SOLNESS Kaj iru nun hejmen al via patro.

RAGNAR Jes, mi do faru.

SOLNESS (kvazaux malespere) Ragnar, -- vi ne postulu de mi ion, kion mi ne *povas!* Cxu vi auxdas, Ragnar! Vi ne *devas!*

RAGNAR Ne, ne. Pardonu -- (Li kapklinas kaj eliras tra la pordo en la angulo.)

(*Hilde* eksidas sur segxon apud la spegulo.)

HILDE (kolere rigardas al *Solness*) Jenio estis tre malbona de vi.

SOLNESS Cxu ankaux *vi* tion trovas?

HILDE Jes, estis vere abomene. Rigore, malbone kaj ankaux kruele.

SOLNESS Ho, vi ne komprenas kiel estas por *mi*.

HILDE Tamen --. Vi ne devus esti tia.

SOLNESS Vi ja mem jxus diris, ke estas nur *mi* kiu rajtus konstrui.

HILDE Tiajxon *mi* povas diri. Sed vi ne devas.

SOLNESS Mi pli ol iu alia. Tiel multekoste kiel mi acxetis mian pozicion.

HILDE Nu ja, -- per io kion vi nomas endoma hejmeco -- aux io simila.

SOLNESS Kaj per mia anima paco aldone.

HILDE (ekstaras) Anima paco! (intime) Nu ja, vi pravas! -- Kompatinda konstruero, -- vi ja imagas al vi, ke --

SOLNESS (kun silenta, gluglanta rido) Eksidu nun ree, Hilde. Kaj vi auxdos komikajxon.

HILDE (strecxita, eksidas) Nu jes?

SOLNESS Aspektas kiel io ridinde sensignifa. Cxar la tuta afero temas nur pri fendeto en kamentubo, komprenu.

HILDE Nenio alia?

SOLNESS Ne, ne komence.

(Li translokigas sian segxon pli proksimen al *Hilde* kaj eksidas.)

HILDE (senpacience, frapas sian genuon) Do, la fendeto en la kamentubo!

SOLNESS Mi rimarkis tiun fendeton en la tubo longe, longe antaux ol ekbrulis. Cxiun fojon kiam mi supreniris al la subtegmento, mi ekrigardis por scii, cxu gxi dauxre tie *estas*.

HILDE Kaj gxi *estis*?

SOLNESS Jes. Cxar neniu alia sciis pri gxi.

HILDE Kaj vi nenion diris?

SOLNESS Ne, mi ne faris.

HILDE Ecx ne pensis pri riparo de la tubo?

SOLNESS Certe pensis, -- sed ne ekfaris. Cxiun fojon kiam mi intencis komenci, estis kvazaux mano intermetis sin. Ne hodiaux, mi pensis. Morgaux. Neniam farigxis.

HILDE Jes, sed kial vi do tiel senzorgis!

SOLNESS Cxar mi pensadis. (malrapide kaj mallauxte) Per tiu eta nigra fendo en la kamentubo mi povus eble altigxi -- kiel konstruero.

HILDE (rigardas antaux si) Certe estis strecxe.

SOLNESS Nerezisteble. Tute nerezisteble. Cxar tiam cxio aspektis por mi facile kaj simple. Mi volis, ke okazu mezvintre. Iom antaux tagmezo. Mi estus sur la vojo veturigante Aline en la sledeto. La servistoj hejme estus ege hejtigante la fornojn --

HILDE Jes, cxar estus ege malvarme tiun tagon?

SOLNESS Ege akre -- ja. Kaj ili volis, ke estu varme por Aline, kiam sxi envenus.

HILDE Cxar sxi ja estas ege frostema, sxi.

SOLNESS Sxi *estas*. Kaj okazus dum la veturo hejmen, ke ni vidus la fumon.

HILDE Nur la fumon?

SOLNESS Unue la fumon. Sed kiam ni venus al la gxardena barilpordo, ni vidus la malnovan lignan keston en ruligxantaj fajroflamoj. -- Tiel mi deziris ke okazu, komprenu.

HILDE Sed, je Dio, ke gxi tiel okazus!

SOLNESS Jes, vi diras, Hilde.

HILDE Nu, sed auxskultu nun, konstruestro. Cxu vi estas tute certa, ke la fajro originis en la eta fendo en la kamentubo?

SOLNESS Ne, kontrauxe. Mi estas tute certa, ke la fendeto en la tubo havis neniun rilaton al la fajro.

HILDE Nu kio!

SOLNESS Tute klare pruvigxis, ke la fajro ekflamis en vestajx-cxambreto, -- en tute alia parto de la domo.

HILDE Sed kial vi do sidas tiel babiladante pri tiu fendita kamentubo!

SOLNESS Cxu mi rajtas paroli pli kun vi, Hilde?

HILDE Jes, se vi nur parolos prudente, --

SOLNESS Mi provos. (li lokigas sian segxon pli proksimen)

HILDE Do, ekparolu, konstruestro.

SOLNESS (konfidence) Cxu ne ankaux *vi* tion kredas, Hilde, ke ekzistas iuj selektitaj homoj, kiuj ricevis la potencon kaj kapablon *deziri* ion, *avidi* ion, *voli* ion -- tiel intense kaj tiel -- tiel necedigeble -- ke fine ili *devas* tion akiri. Cxu vi ne tion kredas?

HILDE (kun nedifinebla esprimo en la okuloj) Se *tiel* estas, ni iam vidos -- cxu *mi* apartenas al tiuj selektitaj.

SOLNESS Ne estas la memo *sola*, kiu kauxzas tiajn grandajn reagojn. Ho ne, -- la helpantoj kaj servantoj, -- ili devas ja kunagi, ankaux ili, se io farigxu. Sed ili neniam venas de si mem. Oni devas ilin persiste voki. Interne en si mem do, vi komprenas.

HILDE Kiaj helpantoj kaj servantoj estas tiuj?

SOLNESS Ho, pri ili ni parolu alian fojon. Ni restu nun pri la fajro.

HILDE Cxu vi ne opinias, ke tiu fajro venus -- ecx se vi ne estus dezirinta?

SOLNESS Se maljuna Brovik estus posedinta la domon, neniam gxi estus brulinta tiel oportune por *li*. Pri tio mi certas. Cxar li ne komprenas voki la helpantojn, li, kaj ankaux ne la servantojn. (ekstaras en maltrankvilo) Vi vidas, Hilde, ke tamen estas mia kulpo, ke la du knabetoj devis pagi per la vivo. Kaj cxu mi ne ankaux kulpas pro *tio*, ke Aline ne farigxis tio, kion sxi devis kaj povis. Kaj kion sxi arde volis.

HILDE Jes, sed cxar ja nur estas tiuj helpantoj kaj servantoj, tial --

SOLNESS Kiu vokis la helpantojn kaj servantojn? Estis *mi*! Kaj ili venis kaj cedis al mia volo. (en kreskanta ekscito) Estas *tio*, kion homoj nomas, havi la bonsxancon kun si. Sed mi povas diri al vi, mi, kiel tiu bonsxanco sentigxas! Gxi sentigxas kiel granda, senhauxta loko cxi tie sur la brusto. Kaj la helpantoj kaj la

servantoj senhauxtigas aliulojn por kovri *mian* vundon! -- Sed la vundo tamen ne sanigxas. Neniam, -- neniam! Ho, se vi sciis, kiel gxi foje sukcesas kaj brulas.

HILDE (rigardas lin atente) Vi *estas* malsana, konstruero. Tre malsana, mi inklina kredi.

SOLNESS Diru *frenza*. Cxar *tion* vi ja pensas.

HILDE Ne, mi opinias, ke ne mankas al vi prudento.

SOLNESS *Kio* do? Eldiru!

HILDE Mi dezirus scii, cxu vi ne naskigxis en la mondon kun malsana konscienco.

SOLNESS Malsana konscienco? Kia diablajxo estas tio?

HILDE Mi pensas, ke la konscienco en vi estas ege malforta. Tro sentema. Ne toleras ekagon. Ne kapablas levi kaj porti tion, kio estas peza.

SOLNESS (grumbas) Hm! Kia do la konscienco devus esti, se mi rajtas demandi?

HILDE En vi mi dezirus, ke la konscienco estus tiel -- tiel vere fortika.

SOLNESS Cxu? -- Fortika? Nu. Cxu *vi* havas fortikan konsciencon?

HILDE Mi opinias ke *jes*. Mi ne rimarkis ion alian.

SOLNESS Gxi eble ne vere submetigxis al pruvo, mi pensas.

HILDE (kun trema tirado cxe la busxo) Ho, ne estis tiel facile forlasi patron, kiun mi ege amas.

SOLNESS Ho cxu! Por monato aux du --

HILDE Mi eble neniam plu revenos hejmen.

SOLNESS Neniam? Kial vi do forlasis lin?

HILDE (duone serioze, duone sxerce) Cxu vi nun denove forgesis, ke la dek jaroj pasis?

SOLNESS Ho babilajxo. Cxu estis problemoj hejme? Nu?

HILDE (tute serioze) *Estis* tio cxi ene en mi, kio pelis kaj vipis min cxi tien. Ecx logis kaj tiris min.

SOLNESS (vigle) Jen la afero! Jen la afero, Hilde! Logxas troloj ankaux en vi. Kiel en mi. Cxar tio trovigxas interne, komprenu, -- estas *tio*, kio vokas la potencojn eksterajn. Kaj tiam oni devas cedi, -- cxu vole, cxu senvole.

HILDE Mi preskaux kredas, ke vi pravas, konstruero.

SOLNESS (paxadas sur la planko) Ho, estas tiel absurde multaj diabloj en la mondo, kiujn oni ne *vidas*, Hilde!

HILDE Ankaux diabloj?

SOLNESS (haltas) Bonaj diabloj kaj malicaj diabloj. Helharaj diabloj kaj nigreharaj. Se oni nur scius, cxu estas la helharaj aux la nigreharaj, kiuj kaptas onin! (paxadas) Hoho! Tiam ne estus malfacile!

HILDE (sekvas lin per la okuloj) Aux se oni havus fortan, ege sanan konsciencon. Tian ke oni *kuragxus* fari, kion oni plej arde *volus*.

SOLNESS (haltas apud la konsoltable) Mi opinias, ke la plimulto estas same malfortuloj kiel mi en tiu rilato.

HILDE Povas ja esti.

SOLNESS (apogas sin al la tablo) En la sagaoj --. Cxu vi ion legis en tiuj malnovaj sagaoj?

HILDE Ho jes! Dum la tempo kiam mi legis librojn, mi --

SOLNESS En la sagaoj rakontigxas pri vikingoj, kiuj velis al fremdaj landoj kaj rabis kaj bruligis kaj mortbatis homojn --

HILDE Kaj rabis virinojn --

SOLNESS -- kaj tenis ilin cxe si --

HILDE -- kaj prenis ilin hejmen sur la sxipoj --

SOLNESS -- kaj kondukis al ili kiel -- kiel la plej acxaj troloj.

HILDE (rigardas antauxen kun duone vualita okulo) Sxajnas al mi, ke *tio* estus incite.

SOLNESS (kun mallonga, grumblanta rido) Jes, kapti virinojn, jes?

HILDE *Farigxi* rabata.

SOLNESS (rigardas sxin momenton) Nu, tiel.

HILDE (kvazaux interrompante) Sed kien vi do celas per tiuj vikingoj, konstruero?

SOLNESS Jes, cxar *tiuj* uloj, ili havis fortikan konsciencon! Kiam ili revenis hejmen, ili povis kaj vori kaj drinki. Kaj gxojaj kiel infanoj ili ankaux estis. Kaj la virinoj! Multajn fojojn ili tute ne volis forlasi ilin. Cxu vi komprenas tiajxon, Hilde?

HILDE Tiujn virinojn mi tre bone komprenas.

SOLNESS Hoho! Cxu vi eble mem povus agi sammaniere?

HILDE Kial ne?

SOLNESS Vivi kune -- libervole kun tia perfortulo?

HILDE Se estus perfortulo, kiun mi vere amus, --

SOLNESS Cxu *ebtus* ami tian ulon?

HILDE Bona Dio, oni ja ne povas regi sin por kiu oni amu, mi pensas.

SOLNESS (rigardas sxin penseme) Ho ne, -- eble estas la trolo en ni, kiu regas *tion*.

HILDE (kun duona rido) Kaj ankaux tiuj benitaj diabloj, kiujn *vi* tiel bone konas. Kaj la helharaj kaj la nigreharaj.

SOLNESS (varme kaj silente) Do mi deziras, ke la diabloj elektu sagxe por vi, Hilde.

HILDE Por mi ili *jam* elektis. Por cxiam.

SOLNESS (rigardas sxin profunde) Hilde, -- vi estas kiel sovagxa arbarbirdo.

HILDE *Tio* ne. Mi ne kaskas min sub la arbustoj.

SOLNESS Ne, ne. Pli kredeble estas iom de rabobirdo en vi.

HILDE Pli gxuste tio -- eble. (en granda impeto) Kaj kial ne rabobirdo! Kial mi ne irus rabe, ankaux *mi*? Preni la predon, kiu min logas? Se mi do kapablas piki la ungegojn en gxin. Venki gxin.

SOLNESS Hilde, -- cxu vi scias kio vi estas?

HILDE Jes, mi ja estas tia stranga birdo.

SOLNESS Ne. Vi estas kiel tagigxo. Kiam mi rigardas vin, -- tiam estas kvazaux mi rigardus al la sunlevigxo.

HILDE Diru, konstruero, -- cxu vi estas certa, ke vi neniam vokis min? Tiel interne?

SOLNESS (mallauxte kaj malrapide) Mi preskaux kredas ke mi estas tion farinta.

HILDE Kion vi volis *pri* mi?

SOLNESS Vi estas la juneco, Hilde.

HILDE (ridetas) La juneco, kiun vi tiel timas?

SOLNESS (kapsignas malrapide) Kaj al kiu mi profunde kore sopiras.

(*Hilde ekstaras, iras al la eta tablo kaj sercxas la dokumentujon de Ragnar.*)

HILDE (etendas la ujon al li) Nun pri tiuj desegnajxoj --

SOLNESS (abrupte, rifuzante) Formetu tiujn ajxojn! Mi sufcixe rigardis ilin.

HILDE Jes, sed vi ja devas skribi ion sur ilin por li.

SOLNESS Skribi sur ilin! Neniam en la mondo!

HILDE Sed cxar la bedausrinda maljuna viro nun kuskas antaux la morto! Cxu vi ne povas fari al li kaj al la filo gxojon antaux ol ili disigxas? Kaj eble li ankaux povus konstrui laux ili.

SOLNESS Jes, estas ja gxuste *tio*, kion li povas. Tion li ja certigis al si, -- tiu monsinjoro.

HILDE Sed, bona Dio, -- cxar tiel estas, -- cxu vi ne povas iomete mensogi?

SOLNESS Mensogi? (kolere) Hilde, -- foriru de mi kun tiuj diablaj desegnaĵoj!

HILDE (tiras la ujon iomete al si) Nu, nu, nu, -- ne mordu min. -- Vi parolas pri troloj, vi. Sxajnas al mi, ke vi mem kondukas kiel trolo. (cxirkauxrigardas) Kie vi havas plumon kaj inkon?

SOLNESS Mi ne havas tiaĵon cxi tie.

HILDE (iras al la pordo) Sed cxe la frauxlino certe --

SOLNESS Restu kie vi estas, Hilde! -- Mi mensogu, vi diris. Nu ja, pro lia maljuna patro mi povus fari. Cxar lin mi iam rompis. Jxetis lin teren.

HILDE Ankaux lin?

SOLNESS Mi bezonis lokon por mi mem. Sed tiu Ragnar, -- por neniu prezo li devas elstari.

HILDE La kompatindulo, tion li ja certe ne faros. Cxar li ja ne tauxgas --

SOLNESS (pli proksime, rigardas sxin kaj flustras) Se Ragnar progresos, li frapos *min* al la teron. Rompas min, -- kiel mi faris al lia patro.

HILDE Rompas *vin*? Cxu li do tauxgas?

SOLNESS Jes, estu certa, ke li tauxgas! Li estas la junulo, kiu staras preta por frapi la pardonon al mi. Kaj forpeli la tutan konstruestron Solness.

HILDE (rigardas lin en silenta riprocxo) Kaj vi tamen volis bari lin ekstere. Fi, konstruero!

SOLNESS Gxi postulis sufcixe da sango, la batalo, kiun mi luktis. -- Kaj mi timas, ke la helpantoj kaj la servantoj ne plu obeos min.

HILDE Vi do antauxeniru memstare. Nenio alia eblas.

SOLNESS Senespere, Hilde. La sxangxigxo venos. Frue aux malfrue. La vengxo, gxi estas senindulga.

HILDE (en timo, kovras siajn orelojn) Tiaĵon do ne diru! Cxu vi volas preni mian vivon! Forpreni de mi tion, kio estas pli valora ol la vivo!

SOLNESS Kaj kio *tio* estas?

HILDE Vidi vin granda. Vidi vin kun florkrono en la mano. Alte, alte sur pregxeja turo. (denove trankvila) Nu, prenu la krajonon. Cxar krajonon vi certe havas?

SOLNESS (elprenas ujeton) Jen mi havas.

HILDE (metas la dokumentujon sur la tablon cxe la sofo) Bone. Kaj nun ni eksidu, ni du, konstruero. (*Solness* eksidas cxe la tablo)

HILDE (malantaux li, klinas sin super la segxodorson) Kaj ni skribu sur la desegnaĵojn. Vere bele kaj varme ni skribu. Por tiu malbona Roar -- aux kiel li nomigxas.

SOLNESS (skribas kelkajn liniojn, turnas la kapon kaj ekrigardas sxin) Diru al mi ion, Hilde.

HILDE Jes?

SOLNESS Cxar vi nun atendadis min dum dek jaroj --

HILDE Kio do?

SOLNESS Kial vi ne skribis al mi? Kaj mi estus ja povinta respondi.

HILDE (rapide) Ne, ne, ne do! Estis ja gxuste *tio* kion mi ne deziris.

SOLNESS Kial ne?

HILDE Mi timis, ke *tiam* rompigxus por mi. -- Sed ni devis ja skribi sur la desegnajxojn, konstruero.

SOLNESS Ni ja devis.

HILDE (klinas sin antauxen kaj inspektas, dum li skribas) Tiel bone kaj korvarme. Ho, kiel mi malamas -- kiel mi malamas tiun Roald --

SOLNESS (skribante) Cxu vi neniam *vere* amis iun, vi Hilde?

HILDE (akre) Kion vi diras?

SOLNESS Cxu vi neniam amis iun.

HILDE Amis iun alian, vi sugestas?

SOLNESS (ekrigardas sxin) Amis iun alian, jes. Cxu neniam? Dum cxi tiuj dek jaroj? Neniam?

HILDE Ho jes, foje. Kiam mi forte kolerigxis, cxar vi ne venis.

SOLNESS Tiam vi interesigxis pri aliuloj?

HILDE Iomete. Dum semajno. Bona Dio, konstruero, vi do scias kiel tiajxo okazas.

SOLNESS Hilde, -- kial vi venis cxi tien?

HILDE Ne perdigu la tempon per babilaĵo. La bedaŭrinda maljunulo povus ja morti dume.

SOLNESS Respondu al mi, Hilde. Kion vi atendas de mi?

HILDE Mi volas havi mian regxlandon.

SOLNESS Hm --

(Li jxetas rigardon al la pordo maldekstre kaj daŭras skribi sur la desegnajxojn.)

(*Sinjorino Solness* envenas sammomente. Sxi kunportas iujn pakajxojn.)

SINJORINO SOLNESS Jen mi kunprenis ion por vi, fraŭxlino Wangel. La grandaj pakoj sendigxos poste.

HILDE Ho, kiel kore afable de vi tamen!

SINJORINO SOLNESS Nur simpla devo. Nenio alia.

SOLNESS (tralegas kion li skribis) Aline!

SINJORINO SOLNESS Jes?

SOLNESS Cxu vi vidis cxu sxi -- la librotentisto estas tie?

SINJORINO SOLNESS Jes, kompreneble ke *sxi* estas tie.

SOLNESS (metas la desegnaĵojn en la ujon) Hm --

SINJORINO SOLNESS Sxi staris apud la pupitro, kiel sxi kutimas -- kiam *mi* iras tra la cxambro.

SOLNESS (ekstaras) Mi do donos gxin al sxi. Kaj diros al sxi, ke --

HILDE (prenas de li la ujon) Ho ne, lasu min havi tiun gxojon! (iras al la pordo, sed turnas sin) Kiel sxi nomigxas?

SOLNESS Sxi nomigxas frauxlino Fosli.

HILDE Isx, aspektas malvarme! La baptonomon, mi petas?

SOLNESS Kaja, -- mi kredas.

HILDE (malfermas la pordon kaj vokas eksteren) Kaja! Envenu! Rapide! La konstruero volas paroli kun vi.

(Kaja venas internen de la pordo)

KAJA (rigardas lin timigite) Jen mi estas --?

HILDE (donas al sxi la dokumentujon) Jen vidu, Kaja! Vi povas kunpreni tion cxi. Cxar nun la konstruero *surskribis*.

KAJA Ho, fine do!

SOLNESS Donu gxin al la maljunulo plej eble rapide.

KAJA Mi tuj iros hejmen kun gxi.

SOLNESS Jes, faru. Kaj nun Ragnar povos eble konstrui.

KAJA Ho, cxu li rajtas veni por danki vin pro cxio --?

SOLNESS (akre) Mi volas neniun dankon! Salutu kaj diru *tion* de mi.

KAJA Jes mi --

SOLNESS Kaj diru al li, ke de nun mi ne bezonas lin. Kaj ankaux ne vin.

KAJA (mallauxte kaj treme) Ankaux ne min!

SOLNESS Nun vi ja ekhavas aliajn aferojn por pripensi. Kaj prizorgi. Kaj tio estas ja nur bona. Do, iru hejmen kun la desegnajtoj, frauxlino Fosli. Rapide! Cxu vi auxdas!

KAJA (kiel antauxe) Jes, sinjoro Solness. (Sxi eliras.)

SINJORINO SOLNESS Je Dio, kiajn ruzajn okulojn sxi havas.

SOLNESS Sxi! Tia azenino.

SINJORINO SOLNESS Ho, -- mi vidas kion mi vidas, mi, Halvard. -- Cxu vi vere maldungas ilin?

SOLNESS Jes.

SINJORINO SOLNESS Ankaux sxin?

SOLNESS Cxu tiel ne estas laux via deziro?

SINJORINO SOLNESS Sed ke vi povas malhavi *sxin* --? Nu ja, vi certe havas iun rezerve, vi, Halvard.

HILDE (gaje) *Mi* almenaux ne tauxgas por stari apud la pupitro.

SOLNESS Nu, nu, nu, -- ordigxos, Aline. Nun vi nur pensu pri la translogxado en la novan hejmon -- plej eble rapide. Cxi-vespere ni levos la florkronon supren -- (turnas sin al *Hilde*) -- tute supren sur la turpinton. Kion vi diras al *tio*, frauxlino Hilde?

HILDE (rigardas lin per brilaj okuloj) Estos ege gxoje denove vidi vin tiel alte.

SOLNESS Min!

SINJORINO SOLNESS Ho Dio, frauxlino Wangel, ne imagu al vi ion tian! Mia edzo --! Tiel *kapturnema* kiel *li* estas!

HILDE Kapturnema! Ne, tia li vere ne estas!

SINJORINO SOLNESS Jes, efektive li estas.

HILDE Sed mi ja mem vidis lin tute supre sur alta pregxeja turo!

SINJORINO SOLNESS Jes, mi auxdas homojn paroli pri *tio*. Sed tute ne eblas --

SOLNESS (impete) Ne eblas, -- ne eblas, jes! Sed mi tamen staris tie supre, mi!

SINJORINO SOLNESS Kiel vi do povas diri tiajxon, Halvard? Vi ja ecx ne toleras eliri sur la balkonon cxi tie en la supra etagxo. Tia vi ja cxiam estis.

SOLNESS Vi eble spertos ion alian cxi-vespere.

SINJORINO SOLNESS (timigita) Ne, ne, ne! Tion mi ja, je Dio, neniam vidos! Cxar mi tuj skribos al la doktoro. Kaj li certe deturnos vin.

SOLNESS Sed Aline do --!

SINJORINO SOLNESS Jes, cxar vi ja estas malsana, Halvard! Tio cxi *ne povas* esti io alia! Ho Dio, -- ho Dio! (Sxi eliras rapide dekstre.)

HILDE (rigardas lin atente) Cxu *estas* tiel, aux cxu ne?

SOLNESS Ke mi estas kapturnema?

HILDE Ke *mia* konstruero ne *kuragxas*, ne *povas* grimpi tiel alte kiel li mem konstruas?

SOLNESS Cxu tiel vi rigardas la aferon?

HILDE Jes.

SOLNESS Aspekto neniuj anguloj en mi povas esti sekura kontraux vi.

HILDE (rigardas tra la orielfenestro) Tie supre do. Tute supre --

SOLNESS (proksimigxas) En la plej supra turcxambreto vi povus logxi, Hilde. -- Povus logxi *tie* kiel princino.

HILDE (nedifineble, inter seriozeco kaj sxerco) Jes, tion vi ja promesis al mi.

SOLNESS Cxu mi vere *faris*?

HILDE Fi, konstruero! Vi diris, ke mi farigxu princino. Kaj ke mi ricevu regxlandon de vi. Kaj tiam vi -- Nu!

SOLNESS (konsidereme) Cxu vi estas tute certa, ke ne estas ia revo, -- ia imagajxo, kiu fiksigitis en vi?

HILDE (akre) Cxar eble vi ne *faris*?

SOLNESS Mi apenaux mem scias --. (pli mallauxte) Sed *tion* mi nun scias, ke mi --

HILDE Ke vi --? Diru tuj!

SOLNESS -- ke mi estus *devinta* tion fari.

HILDE (en brava ekkrio) Neniuj en la mondo *vi* estas kapturnema!

SOLNESS Cxi-vespere ni do suprenlevos la florkronon, -- princino Hilde.

HILDE (kun amara trajto) Super via nova hejmo, jes.

SOLNESS Super la nova domo, kiu neniuj farigxos *hejmo* por mi.

(Li eliras tra la gxardenpordo)

HILDE (rigardas antauxen kun vualita okulo kaj flustras al si mem. Auxdigxas nur la vortoj:) -- -- -- -- terure ekscite -- --

(Granda, vasta verando, apartenanta al la logxdomo de *konstruestro Solness*. Parto de la domo kun elirpordo al la verando vidigxas maldekstre. Balustrado antaux tiu cxi dekstre. Tute fone, sur la malvasta flanko de la verando, sxtuparo kondukas al la pli malalte situanta gxardeno. Grandaj, maljunaj arboj en la gxardeno etendas siajn brancxojn super la verando kaj al la domo. Plej dekstre, inter la arboj, ekvidigxas la suba parto de la nova vilao kun skafaldo cxirkaux la turkonstruajxo. En la fono la gxardeno limigxas de malnova kradbarilo. Ekster la barilo estas strato kun malaltaj, adukaj dometoj.)

(Vespercxielo kun sunbriligitaj nuboj.)

(Sur la verando staras gxardena benko laux la muro de la domo, kaj antaux la benko longa tablo. Apud la alia flanko de la tablo estas apogsegxo kaj kelkaj taburetoj. Cxiuj mebloj estas korbfarista plektajxo.)

(*SinJORINO Solness*, envolvita en blanka krepsxalo, ripozas en la apogsegxo rigardante dekstren.)

(Iom poste *Hilde Wangel* venas supren la sxtuparon de la gxardeno. Sxi estas same vestita kiel antauxe, kaj portas cxapelon sur la kapo. Sur la brusto sxi portas etan bukedon el ordinaraj floretoj.)

SINJORINO SOLNESS (turnas la kapon iomete) Cxu vi cxirkauxiris en la gxardeno, frauXlino Wangel!

HILDE Jes, mi cxirkauxrigardis tie.

SINJORINO SOLNESS Kaj ankaux trovis florojn, mi vidas.

HILDE Ho jes! Cxar ili abundas. Inter la arbustoj.

SINJORINO SOLNESS Ho *cxu*? Ankoraux? Jes, cxar mi tien preskaux neniam venas.

HILDE (pli proksime) Cxu vere! Vi do ne kuras en la gxardenon cxiun tagon?

SINJORINO SOLNESS (kun laca rideto) Mi ne plu ien "kuras", mi. *Nun* ne plu.

HILDE Nu, sed cxu vi neniam foje iras por saluti la belajxojn, kiuj *tie* trovigxas?

SINJORINO SOLNESS Cxio fremdigxis por mi. Mi preskaux timas la revidon.

HILDE Vian propran gxardenon!

SINJORINO SOLNESS Sxajnas al mi, ke gxi ne plu aspektas la *mia*.

HILDE Ho, kial tiel --?

SINJORINO SOLNESS Ne, gxi ne estas. Ne estas kiel en la tempo de patro kaj patrino. Nun ili bedaXrinde forprenis tiom multe de la gxardeno, frauXlino Wangel. Imagu, -- ili parceligis, -- kaj konstruis domojn por fremdaj homoj. Homoj, kiujn mi ne konas. Kaj *ili* povas sidi rigardante min tra siaj fenestroj.

HILDE (kun hela esprimo) SinJORINO Solness?

SINJORINO SOLNESS Jes?

HILDE Permesu al mi iomete restadi cxe vi?

SINJORINO SOLNESS Jes volonte, se vi emas.

(*Hilde* translokigas tabureton al la apogsego kaj eksidas.)

HILDE Ah, -- cxi tie oni povas sidi sunumante sin kiel kato.

SINJORINO SOLNESS (metas la manon facile sur sxian nukon) Gxentile ke vi volas sidi cxe *mi*. Mi kredus, ke vi enirus al mia edzo.

HILDE Kion mi farus cxe li?

SINJORINO SOLNESS Helpi lin, mi pensis.

HILDE Ne dankon. Cetere li ne estas interne. Li iras tie kun la laboristoj. Sed li aspektis tiel mordeme, ke mi ne kuragxis paroli al li.

SINJORINO SOLNESS Ho, funde li estas milda kaj mola en la animo.

HILDE *Li!*

SINJORINO SOLNESS Vi ankoraux ne vere konas lin, vi, frauxlino Wangel.

HILDE (rigardas sxin varme) Cxu vi gxojas nun, cxar vi translogxigos en la novan domon?

SINJORINO SOLNESS Mi *devus* ja gxoji. Cxar Halvard ja deziras --

HILDE Ho, ne gxuste pro tio, mi pensas.

SINJORINO SOLNESS Jes, jes, frauxlino Wangel. Cxar estas ja nur mia devo, tio, subigi min al *li*. Sed ofte sentigxas malfacile devigi sian animon al obeemo.

HILDE Jes, *tio* certe sentigxas malfacile.

SINJORINO SOLNESS Jes imagu. Kiam oni ne estas pli bona homo ol mi, jen --

HILDE Kiam oni travivis tiom da pezajxoj, kiel vi --

SINJORINO SOLNESS Kiel *vi* tion scias?

HILDE Via edzo diris.

SINJORINO SOLNESS Al mi li malofte tuxas *tiujn* aferojn. -- Jes, kredu, ke mi travivis sufcixe multe dum mia vivo, *mi*, frauxlino Wangel.

HILDE (rigardas sxin kompateme kaj malrapide kapsignas) Kompatinda sinjorino Solness. Unue brulis por vi --

SINJORINO SOLNESS (kun suspiro) Jes, cxio *mia* brulis.

HILDE Kaj poste sekvis tio pli grava.

SINJORINO SOLNESS (rigardas sxin demande) Pli grava?

HILDE La plej afliktiga.

SINJORINO SOLNESS Al kio vi aludas?

HILDE (silente) Vi ja perdis ambaux knabetojn.

SINJORINO SOLNESS Ho, ili, jes. Jes, vidu, *tiu* estis *aparta* afero, tiu. Estis ja elcxiala sorto. Kaj al tiajxo oni devas sin kurbi. Kaj aldone danki.

HILDE Cxu vi tion faras?

SINJORINO SOLNESS Ne cxiam, bedausrinde. Mi ja bone scias, ke estas mia devo. Sed tamen mi ne *povas*.

HILDE Nu ja, estas kompreneble, mi pensas.

SINJORINO SOLNESS Kaj ofte mi devas diri al mi mem, ke estis justa puno por mi --

HILDE Kial?

SINJORINO SOLNESS Cxar mi ne estis sufcixe persista en la malfelicxo.

HILDE Sed mi ne komprenas, ke --

SINJORINO SOLNESS Ho ne, ne, frauxlino Wangel, -- ne parolu pli pri tiuj du knabetoj. Pri ili ni nur gxoju. Cxar *ili* ja estas felicxaj, -- felicxaj nun. Estas ja la *malgrandaj* perdoj en la vivo, kiuj tiel akre sxiras la koron. Perdi cxion, kion aliaj homoj kalkulas por nenio.

HILDE (metas la brakojn sur sxian genuon kaj rigardas al sxi varme) Dolcxa sinjorino Solness, -- diru al mi, kio *tio* estas!

SINJORINO SOLNESS Kiel mi diras. Nur etaj ajxoj. Brulis ja cxuij la malnovaj portretoj sur la muroj. Kaj cxuij la malnovaj silkaj kostumoj brulis. Tiuj kiu apartenis al la familio dum longaj tempoj. Kaj cxuij puntajxoj de patrino kaj avino -- ankaux ili brulis. Kaj imagu, -- la juveloj! (peze) Kaj cxuij pupoj.

HILDE Pupoj?

SINJORINO SOLNESS (plorsufoke) Mi havis naux delikatajn pupojn.

HILDE Kaj ankaux *ili* brulis?

SINJORINO SOLNESS Cxiuj. Ho, estis korsxire, -- korsxire por mi.

HILDE Cxu vi do konservis cxuijn tiujn pupojn? Ekde infaneco?

SINJORINO SOLNESS Ne konservis. Mi kaj la pupoj, ni kunvivadis ankaux poste.

HILDE Post kiam vi farigxis plenkreska?

SINJORINO SOLNESS Jes, longe post *tiu* tempo.

HILDE Ankaux post kiam vi edzinigxis?

SINJORINO SOLNESS Ho jes. Kiam li nur ne vidis, tiam -- Sed ili ja forbrulis, la malfelicxuloj. Neniu pensis savi *ilin*. Ho, estas triste imagi. Jes, ne ridu pri mi, frauxlino Wangel.

HILDE Mi tute ne ridas.

SINJORINO SOLNESS Cxar iel estis ja vivo en ili. Mi portis ilin sub mia koro. Kvazaux etajn nenaskitajn infanojn.

(*Doktoro Herdal*, kun la cxapelo en la mano, elvenas tra la pordo kaj ekvidas la *sinjorinon Solness* kaj *Hilde*.)

DOKTORO HERDAL Nu, vi do sidas ekstere kaptante malvarmumon, sinjorino?

SINJORINO SOLNESS Mi trovas, ke estas bone kaj varme hodiaux.

DOKTORO HERDAL Jes, jes. Sed cxu io okazos en la domo? Mi ricevis letereton de vi.

SINJORINO SOLNESS (ekstaras) Jes, estas io priparolenda kun vi.

DOKTORO HERDAL Bone. Ni do eniru. (al *Hilde*) En montara uniformo ankaux hodiaux, frauxlino?

HILDE (gaje, ekstaras) Ho jes! Plene ekipita! Sed hodiaux mi ne supreniros por rompi la nukon. Ni du bone restos malsupre por rigardi, ni, oktoro.

DOKTORO HERDAL *Kion* ni rigardu?

SINJORINO SOLNESS (silente, timigite al *Hilde*) Tsx, tsx, -- je Dio! Jen li venas! Provu *deturni* lin de tiu kaprico. Kaj ni estu amikinoj, frauxlino Wangel. Cxu ne?

HILDE (impete jxetas sin al sxia kolo) Ho, se ni nur povus.

SINJORINO SOLNESS (liberigas sin atente) Nu--nu--nu! *Jen* li venas, doktoro! Mi parolu kun vi.

DOKTORO HERDAL Cxu temas pri *li*?

SINJORINO SOLNESS Jes, certe *li*. Envenu.

(Sxi kaj la *doktoro* iras en la domon)

(En la posta momento *konstruestro Solness* venas de la gxardeno supren laux la sxtuparo. Serioza mieno kaptas la vizagxon de *Hilde*)

SOLNESS (Ekrigardas al la pordo, kiu zorge fermigxas de interne.) Cxu vi *tion* rimarkis, Hilde, ke tuj kiam mi venas, sxi foriras?

HILDE Mi rimarkis, ke tuj kiam vi venas, vi *igas* sxin foriri.

SOLNESS Eble tiel. Sed mi ne povas ion sxangxi. (rigardas sxin atente) Cxu vi frostas, Hilde? Vi tiel aspektas.

HILDE Mi jxus elvenis de tombeja kelo.

SOLNESS Kion vi aludas per *tio*?

HILDE Ke frostas en mia korpo, konstruestro.

SOLNESS (malrapide) Mi kredas, ke mi komprenas --

HILDE Kion vi volas cxi tie nun?

SOLNESS Mi ekvidis vin de *tie* fore.

HILDE Sed tiam vi ja ankaux vidis sxin?

SOLNESS Mi sciis, ke sxi volus tuj foriri, se mi venus.

HILDE Cxu estas aflikte por vi, ke sxi tiel evitas vin?

SOLNESS Iel tio ankaux sentigxas kiel malpezigxo.

HILDE Ke vi ne havas sxin rekte antaux la okuloj?

SOLNESS Jes.

HILDE Ke vi ne cxiam vidas, kiel peze sxi prenas tion cxi pri la knabetoj?

SOLNESS Jes. Precipe tial.

(*Hilde* pasxadas sur la verando kun la manoj surdorse, ekstaras cxe la balustrado kaj rigardas eksteren sur la gxardenon.)

SOLNESS (post ioma pauxzo) Vi parolis longe kun sxi, cxu?

HILDE (staras senmove kaj ne respondas)

SOLNESS Cxu *longe*, mi demandas.

HILDE (silentas kiel antauxe)

SOLNESS Pri kio sxi parolis, Hilde?

HILDE (dauxre silentas)

SOLNESS Kompatinda Aline! Certe estis pri la knabetoj.

HILDE (skuigxas nerveze; rapide sxi kapsignas kelkajn fojojn.)

SOLNESS Neniam supervenkos. Neniam en la mondo sxi supervenkos. (proksimigxas) Nun vi denove staras tie kiel sxtona statuo. Tiel vi staris ankaux hieraux vespere.

HILDE (turnas sin kaj rigardas lin per grandaj, seriozaj okuloj) Mi volas forvojugxi.

SOLNESS (akre) Forvojugxi!

HILDE Jes.

SOLNESS Sed tion mi ne permesas.

HILDE Kion mi nun faru *cx*i *tie*?

SOLNESS Nur *esti* *cx*i *tie*, Hilde!

HILDE (rigardas lin de supre malsupren) Nu, dankon. Farigxis ja ne *tiel*.

SOLNESS (senpripense) Des pli bone!

HILDE (impete) Mi ne *povas* fari malbonon kontraux iu, kiun mi *konas*! Ne forpreni ion, kio apartenas al sxi.

SOLNESS Kiu diras, ke vi *tion* faru!

HILDE (dauxre) Kontraux iu fremda, konsentite! Cxar *tio* estas io tute alia! Kontraux iu kiun mi neniam vidis antaux miaj okuloj. Sed kontraux iu al kiu mi proksimigxis --! Ho ne! Ne do! Usx!

SOLNESS Jes, sed ion alian mi ja ne diris!

HILDE Ho, konstruero, vi certe bone scias, kiel evoluus. Kaj tial mi forvojugxos.

SOLNESS Kaj kio farigxos el *mi*, kiam vi estos foririnta? Por kio mi *tiam* vivu? Poste?

HILDE (kun la nedifinebla esprimo en la okuloj) Pri *vi* ne estas zorgo. Vi havas ja viajn devojn por sxi. Vivu por tiuj devoj.

SOLNESS Tro malfrue. Tiuj potencoj, -- tiuj -- tiuj --

HILDE -- la diabloj --

SOLNESS Jes, la diabloj! Kaj ankaux la trolo ene en mi. Ili sucxis el sxi la vivsangon. (ridas senespere) Pro *mia felicxo* ili tion faris! Jes--jes! (peze) Kaj nun sxi estas morta -- pro mi. Kaj mi estas viva katenita al tiu mortinto. (en sovagxa timo) *Mi -- mi*, kiu ne *povas* vivi la vivon sen gxoj!

(*Hilde* cxirkauxiras la tablon kaj eksidas sur la benkon kun la kubutoj sur la tablotabulo kaj kun la kapo apogata en la manoj.)

HILDE (sidas momenton lin rigardante) Kion vi do konstruos venontan fojon?

SOLNESS (skuas la kapon) Mi ne kredas, ke de nun multe pli farigxos.

HILDE Ne tiaj hejmecaj, felicxaj hejmoj por patrino kaj patro? Kaj por la infanaro?

SOLNESS Mi sxatus scii cxu por tio farigxos bezono estonte.

HILDE Kompatinda konstruero! Kaj vi kiu pasigis *cx*i tiujn dek jarojn -- dedixante la vivon -- nur por *tio*!

SOLNESS Nu ja, vi parolas, Hilde.

HILDE (ekscite) Ho, aspektas al mi stulte, stulte, -- cxio!

SOLNESS Kiu cxio?

HILDE Ke oni ne kuragxas kapti sian propran felicxon. Sian propran vivon! Nur cxar staras io konata en la

vojo!

SOLNESS Iu preter kiu oni ne rajtas pasi.

HILDE Mi dezirus scii, cxu oni ne funde *rajtus* tion fari? Sed tamen --. Ho, esti tiu kiu povus fordormi el la tuto!

(Sxi metas la brakojn plate sur la tablon, ripozigas la maldekstran flankon de la kapo en la manojn kaj fermas la okulojn.)

SOLNESS (turnas la apogseĝon kaj eksidas cxe la tablo) Cxu *vi* havis hejmecon, felicxan hejmon -- norde cxe via patro, Hilde?

HILDE (senmove, respondas kvazaux duone en dormo) Nur kagxon mi havis.

SOLNESS Kaj tien vi tute ne volas reveni?

HILDE (kiel antauxe) La birdo de la arbaro ne volas reiri en la kagxon.

SOLNESS Prefere cxasi en la libera aero --

HILDE (dauxre kiel antauxe) La rabobirdo prefere cxasas --

SOLNESS (tenas la rigardon kuxanta sur sxi) Ke oni havus vikingan spiton en la vivo --

HILDE (kun ordinara vocxo, malfermas la okulojn, sed ne movas sin) Kaj la aliajxo? Kio *tio* estus!

SOLNESS Fortika konscienco.

(*Hilde* vikle rektigas sin sur la benko. Sxiaj okuloj denove havas la gxojan, brilan esprimon.)

HILDE (kapsignas al li) Mi scias, kion vi konstruos venontan fojon, mi!

SOLNESS Jen vi scias pli ol mi, Hilde.

HILDE Jes, la konstruestroj, ili ja estas tiel stultaj, ili.

SOLNESS Kaj kio tio do estos?

HILDE (kapsignas denove) La kastelo.

SOLNESS Kiu kastelo?

HILDE *Mia* kastelo, kompreneble.

SOLNESS Vi nun volas havi kastelon?

HILDE Cxu vi ne sxuldas al mi regxlandon, mi demandas?

SOLNESS Jes, mi auxdas vin diri tion.

HILDE Nu. Vi do sxuldas al mi tiun regxlandon. Kaj al regxlando apartenas kastelo, mi opinias!

SOLNESS (pli kaj pli gajigita) Jes, ordinare estas ja tiel.

HILDE Bone; do konstruu gxin por mi! Tuj!

SOLNESS (ridas) Tuj dum horo?

HILDE Jes! Cxar nun ili pasis, -- la dek jaroj. Kaj mi ne plu volas atendadi. Do, -- eligu la kastelon, konstruestro!

SOLNESS Ne estas facile esti *via* sxuldanto, Hilde.

HILDE Tion vi devus pripensi pli frue. Nun estas tro malfrue. Do -- (frapas la tablon) -- surtabligu la kastelon! Estas *mia* kastelo! Mi volas gxin *tuj* havi!

SOLNESS (pli serioze, klinas sin pli proksimen, kun la brakoj sur la tablo) Kia vi imagas la kastelon, Hilde?

(Sxia okulo vualigxas iom post iom. Sxi kvazaux rigardas en si mem.)

HILDE (malrapide) Mia kastelo situu alte. Tre alte gxi kusxu. Kaj libere al cxiuj flankoj. Por ke mi vidu vaste, -- vaste eksteren.

SOLNESS Kaj alta turo estu, cxu?

HILDE Terure alta turo. Kaj tute supre sur la turo estu altano. Kaj sur *gxi* mi volas stari --

SOLNESS (senvole tusxas sian frunton) Ke vi sxatas stari tiel vertigxe alte --

HILDE Ho jes! Gxuste tie supre mi volas stari rigardante la aliulojn, -- tiujn, kiuj konstruas pregxejojn. Kaj hejmojn por patrino kaj patro kaj la infanaro. Kaj tion ankaux *vi* supreniru por rigardi.

SOLNESS (mallauxte) La konstruestro, cxu li rajtas suprenveni al la princino?

HILDE Se la konstruestro *volas*.

SOLNESS (pli mallauxte) Do mi kredas, ke la konstruestro venos.

HILDE (kapsignas) La konstruestro, -- li venos.

SOLNESS Sed neniam plu konstruos, -- kompatinda konstruestro.

HILDE (vigle) Ho jes! Ni du laboru kune. Kaj ni konstruos la plej belan, -- la plej delikatan en la tuta mondo.

SOLNESS (ekscita) Hilde, -- diru al mi kio tio estas!

HILDE (rigardas lin ridete, iomete skuas la kapon, pintigas la busxon kaj parolas kvazaux al infano) La konstruestroj, -- ili estas iuj tre -- tre stultaj homoj.

SOLNESS Jes, certe ili estas stultaj, jes. Sed diru do al mi, kio tio estas! La plej delikata en la mondo. Kion ni du konstruos kune?

HILDE (silentas iomete kaj diras per nedifinebla esprimo en la okuloj) Aerkasteloj.

SOLNESS Aerkesteloj?

HILDE (kapjesas) Aerkesteloj, jes! Cxu vi scias, kio tia aerkestelo estas?

SOLNESS Estas ja la plej delikata en la mondo, vi diras.

HILDE (ekstaras ekscite kaj frapas kvazaux rifuze per la mano) Nu ja, certe ja! Aerkesteloj, -- ili estas konvenaj por rifugxo. Kaj ankaux konvene facilaj por konstrui -- (rigardas lin moke) -- prefere por tiuj konstrueroj, kiuj havas kapturnigitan konsciencon.

SOLNESS (ekstaras) Post tiu cxi tago ni du konstruos kune, Hilde.

HILDE (kun duone dubema rideto) Tian *veran* aerkestelon?

SOLNESS Jes. Kun fundamento sube.

(*Ragnar Brovik* venas el la domo. Li portas grandan verdan florkronon kun floroj kaj silkaj rubandoj.)

HILDE (gxojkrie) La florkrono! Ho, kiel terure rava!

SOLNESS (mire) Cxu estas *vi* kiu venas kun la florkrono, Ragnar?

RAGNAR Mi promesis al la laborestro.

SOLNESS (malpezigita) Nu, do certe plibonigxis pri via patro?

RAGNAR Ne.

SOLNESS Cxu ne vigligis lin, kion mi skribis?

RAGNAR Venis tro malfrue.

SOLNESS Tro malfrue!

RAGNAR Kiam sxi venis kun gxi, li ne plu konsciigxis. Li ekhavis apopleksion.

SOLNESS Sed iru do hejmen al li! Zorgu pri via patro.

RAGNAR Li ne plu bezonas min.

SOLNESS Sed vi certe bezonas esti cxe li.

RAGNAR *Sxi* sidas cxe lia lito.

SOLNESS (iom necerte) Kaja?

RAGNAR (rigardas lin sombre) Jes, -- Kaja, jes.

SOLNESS Iru hejmen, Ragnar. Kaj al li kaj al sxi. Donu al *mi* la florkronon.

RAGNAR (subpremante mokan rideton) Vi do ne mem volas --?

SOLNESS Mi mem portos gxin loken. (prenas de li la florkronon) Kaj iru hejmen, vi. Ni ne bezonas vin hodiaux.

RAGNAR Mi scias, ke de nun vi ne bezonas min. Sed hodiaux mi restos.

SOLNESS Nu, do restu se vi nepre volas.

HILDE (cxe la balustrado) Konstruestro, -- cxi tie mi volas stari vin rigardante.

SOLNESS Min!

HILDE Estos terure ekscite.

SOLNESS (mallauxte) Pri tio ni du parolos poste, Hilde.

(Li iras kun la florkrono malsupren laux la sxtuparo kaj foren tra la gxardeno.)

HILDE (postrigardas lin; poste sxi turnas sin al *Ragnar*.) Vi devus do almenaux danki lin, mi pensas.

RAGNAR Danki lin? Cxu mi dankus *lin*?

HILDE Jes, vi ja vere devus!

RAGNAR Estus pli gxuste danki vin.

HILDE Kial vi diras tiajxon?

RAGNAR (ne respondante al sxi) Sed estu singarda, frauxlino! Cxar vi ankoraux ne konas *lin* bone.

HILDE (fajre) Ho, estas mi, kiu konas lin plej bone!

RAGNAR (ridas en kolero) Danki lin, kiu tenis min malsupre jaron post jaro! Lin, kiu igis mian patron dubi pri mi. Igis min mem dubi --. Kaj cxio nur por ke --!

HILDE (kvazaux ion suspektante) Por ke --? Diru tuj!

RAGNAR Por povi teni sxin cxe si.

HILDE (ekpasxas al li) La frauxlinon cxe la pupitro!

RAGNAR Jes.

HILDE (minacante, per punitaj manoj) Ne estas vero! Vi mensogas pri li!

RAGNAR Ankaux mi ne volis tion kredi antaux hodiaux, -- kiam sxi mem rakontis.

HILDE (kvazaux ekster si mem) *Kion* sxi diris! Mi volas scii! Tuj! Tuj!

RAGNAR Sxi diris, ke li prenis sxian animon -- tute kaj plene. Prenis sxiajn pensojn sole por si. Sxi diras, ke sxi neniam povos lasi lin. Ke sxi volas resti cxi tie, kie *li* estas --

HILDE (kun fajraj okuloj) Sxi ne rajtas!

RAGNAR (kvazaux explore) Pro kiu sxi ne rajtas?

HILDE (rapide) Ankaux ne pro *li*!

RAGNAR Ho ne, -- mi ja bone komprenas cxion nun. De nun sxi eble nur -- gxenus.

HILDE Nenion vi komprenas -- parolante tiel! Ne, *mi* diru al vi, kial li retenis sxin.

RAGNAR Kaj kial do?

HILDE Por reteni *vin*.

RAGNAR Cxu li diris tion al vi?

HILDE Ne, sed estas *tiel*! *Devas* esti tiel! (sovagxe) Mi volas, -- mi volas, ke estu tiel!

RAGNAR Kaj gxuste kiam vi venis, -- li malkaptis sxin.

HILDE *Vin*, -- *vin* li malkaptis! Cxu vi kredas, ke li pensas pri tiaj fremdaj frauxlinoj, li?

RAGNAR (pripensas) Cxu li timadis min?

HILDE *Li* timadis? Tiel orgojla vi ne estu, mi pensas.

RAGNAR Ho, li ja antaux longe estus devinta kompreni, ke ankaux mi tauxgas al io, mi. -- Cetere, -- *timema*, -- estas gxuste *tio*, kio li estas, vi sciu.

HILDE *Li*! Imagu al mi *tion*!

RAGNAR Iel li estas timema. *Li*, la granda konstruestro. Rabi la vivfelicxon de aliaj homoj, -- kiel li faris pri mia patro kaj mi, -- pri *tio* li ne timas. Sed nur *tio*, grimpi supren sur iu skafaldeto, -- de *tio* li petus Dion protekti sin!

HILDE Ho, vi devus esti vidinta lin tiel alte supre, -- tiel vertigxe alte, kiel mi lin iam vidis!

RAGNAR Cxu vi vidis?

HILDE Jes, mi vere faris. Tiel libera kaj fiera kiel li staris fiksante la florkronon al la ventomontrilo!

RAGNAR Mi scias, ke unu fojon en sia vivo li kuragxis. Unu solan fojon. Ni junuloj ofte parolis pri *tio*. Sed neniu potenco en la mondo igos lin fari tion denove.

HILDE Hodiaux li faros denove!

RAGNAR (moke) Ho, vi kredu tion!

HILDE Ni vidos!

RAGNAR Nek vi nek mi tion vidos.

HILDE (furioze, senbride) *Mi volas vidi! Mi volas kaj mi devas vidi!*

RAGNAR Sed li ne faros. Simple ne kuragxos. Cxar li ja havas tiun difekton, -- li, la granda konstruestro.

(*SinJORINO Solness elvenas de la domo eksteren sur la verando.*)

SINJORINO SOLNESS (cxirkauxrigardas) Cxu li ne cxeestas? Kien li iris?

RAGNAR La konstruestro estas tie cxe la laboristoj.

HILDE Li iris kun la florkrono.

SINJORINO SOLNESS (en timo) Kun la florkrono! Ho Dio, -- ho Dio! Brovik, -- iru al li! Sendu lin cxi tien!

RAGNAR Cxu mi diru, ke la sinJORINO volas paroli kun li?

SINJORINO SOLNESS Ho jes, kara, faru. -- Ne, ne, -- ne diru ke *mi* volas ion! Diru, ke *estas* iu. Kaj ke li devas tuj veni.

RAGNAR Bone. Mi faros, sinJORINO.

(Li iras malsupren la sxtuparon kaj for tra la gxardeno.)

SINJORINO SOLNESS Ho, frauxlino Wangel, vi ne povas imagi kian timon mi suferas pro li.

HILDE Sed cxu tio cxi estas tiel timiginda?

SINJORINO SOLNESS Ho jes, kompreneble. Imagu se li serioze faros! Se li ekpensas supreniri la skafaldon!

HILDE (ekscitite) Cxu vi kredas, ke li faros?

SINJORINO SOLNESS Ho, oni neniam povas scii kion li povus ekpensi. Li povus fari kion ajn.

HILDE Aha, ankaux *vi* opinias, ke li estas -- tia --?

SINJORINO SOLNESS Ho, mi ne plu scias, kion opinii pri li. Cxar la doktoro ja rakontis al mi tiome. Kaj kiam mi tion kunmetas kun iaĵoj, kiujn mi auxdis lin diri --

(*Doktoro Herdal ekrigardas tra la pordo*)

DOKTORO HERDAL Cxu li ne baldaux venos?

SINJORINO SOLNESS Jes, mi pensas. Mi almenaux sendis por voki lin.

DOKTORO HERDAL (pli proksime) Sed vi ja devas eniri, vi, sinJORINO --

SINJORINO SOLNESS Ne, ne. Mi restos cxi tie por atendi Halvard.

DOKTORO HERDAL Jes, sed venis kelkaj sinJORINOJ al vi --

SINJORINO SOLNESS Ho Dio, ankaux *tio*! Kaj gxuste nun!

DOKTORO HERDAL Venis iuj, kiuj diras, ke ili nepre volas rigardi la solenajxon.

SINJORINO SOLNESS Jes-ja, mi do tamen devas eniri al ili. Cxar estas ja mia devo.

HILDE Cxu vi ne povas peti tiujn sinjorinojn foriri?

SINJORINO SOLNESS Neeblas. Cxar ili ja jam venis, estas mia devo akcepti ilin. Sed restu vi cxi tie dume, -- por akcepti lin, kiam li venos.

DOKTORO HERDAL Kaj retenu lin per babilajxo tiom longe kiel eble --

SINJORINO SOLNESS Jes, faru, kara frauxlino Wangel. Retenu lin tiel firme kiel vi povas.

HILDE Cxu ne estus pli gxuste, ke vi mem farus?

SINJORINO SOLNESS Jes, je Dio, -- estus ja *mia* devo. Sed kiam oni havas devojn multflanke, tiam --

DOKTORO HERDAL (rigardas al la gxardeno) Jen li venas!

SINJORINO SOLNESS Kaj imagu, -- mi kiu devas eniri!

DOKTORO HERDAL (al *Hilde*) Ne menciu ke *mi* cxeestas.

HILDE Ne, mi certe trovos alian paroltemon kun la konstruestro.

SINJORINO SOLNESS Kaj nepre retenu lin. Mi opinias, ke estas *vi*, kiu kapablas.

(*Sinjorino Solness kaj doktoro Herdal iras en la domon. Hilde restas staranta sur la verando.*)

(*Konstruestro Solness venas de la gxardeno supren laux la sxtuparo*)

SOLNESS Lauxdire estas iu, kiu sercxas min, mi auxdas.

HILDE Jes, tiu estas mi, konstruestro.

SOLNESS Ho, cxu estas vi, Hilde. Mi timis, ke estus Aline kaj la doktoro.

HILDE Aspekto vi estas tre timema, vi!

SOLNESS Cxu vi tion kredas?

HILDE Jes, homoj diras, ke vi timas grimpi -- ekzemple la skafaldojn.

SOLNESS Nu, tio estas ja aparta afero, tio.

HILDE Sed timema, -- vi do estas?

SOLNESS Jes, mi estas.

HILDE Timas ke vi falos kaj mortfrapigxos?

SOLNESS Ne, tiel ne.

HILDE Kiel do?

SOLNESS Mi timas la vengxon, Hilde.

HILDE La vengxon? (skuas la kapon) Tion mi ne komprenas.

SOLNESS Eksidu. Kaj mi rakontos ion al vi.

HILDE Jes, faru! Tuj!

(Sxi eksidas sur tabureton cxe la balustrado kaj rigardas lin atente.)

SOLNESS (jxetas sian cxapelon sur la tablon) Vi ja scias, ke la unua pri kio mi komencis, estis pregxejaj konstruajxoj.

HILDE (kapsignas) Mi bone scias.

SOLNESS Cxar mi, vidu, kiel knabo mi venis el pia hejmo en la kamparo. Kaj tial sxajnis al mi, ke tiu pregxeja konstruado estas la plej digna, kiun mi povus elekti.

HILDE Jes -- jes.

SOLNESS Kaj tion mi kuragxas diri, ke mi konstruis tiujn etajn, malricxajn pregxejojn kun tiel honesta kaj varma kaj kora animo, ke -- ke --

HILDE Ke --? Nu?

SOLNESS Jes, sxajnis al mi, ke li povus esti kontenta pri mi.

HILDE *Li?* Kiu *li?*

SOLNESS Li, kiu havus la pregxejojn, kompreneble! Li, por kiu ili servus al honoro kaj lauxdo.

HILDE Cxu tiel! Sed cxu vi certas, ke -- ke li ne estis -- tiel -- kontenta pri vi?

SOLNESS (malestime) *Li* kontenta pri *mi!* Kiel povas vi tiel paroli, Hilde? Li, kiu permesis al la trolo en mi brui laux propra volo. Li, kiu ordonis al ili cxeesti nokte kaj tage por servi min, -- al cxuij tiuj -- tiuj --

HILDE Diabloj --

SOLNESS Jes, ambaux specoj. Ho ne, mi devis senti, ke li ne estas kontenta pri mi. (mistere) Komprenu, ke tial vere li igis forbruli la malnovan domon.

HILDE Cxu tial?

SOLNESS Jes, cxu vi ne komprenas? Li volis doni al mi eblecon farigxi majstro en mia fako -- kaj konstrui ankoraux pli honorindajn pregxejojn por li. Unue mi ne komprenis kien li volis. Sed jen subite eklumigxis por mi.

HILDE Kiam tio okazis?

SOLNESS Tio okazis kiam mi konstruis la pregxejturon norde en Lysanger.

HILDE Tion mi suspektis.

SOLNESS Cxar, vidu Hilde, tie norde en la fremda loko, *tie* mi konstante pensadis kaj cerbumis en mi mem. Jen mi vidis kial li forprenis de mi miajn infanojn. Estis por ke nenio malhelpu min. Ne tiajxoj kiel amo kaj felicxo, komprenu. Mi devis nur esti konstruero. Nenio alia. Kaj mian tutan vivon mi devis konstrui por li. (ridas) Sed el *tio* tamen nenio farigxis.

HILDE Kion vi do faris?

SOLNESS Unue mi esploris kaj provis min mem --

HILDE Kaj poste?

SOLNESS Poste mi faris la *neeblan*. Mi kiel *li*.

HILDE La neeblan?

SOLNESS Neniam antauxe mi eltenis grimpi alten kaj libere supren. Sed tiun tagon mi kapablis.

HILDE (eksaltas) Jes, jes, vi kapablis!

SOLNESS Kaj kiam mi staris tie tute supre kaj pendigis la florkronon sur la pinton, mi diris al li: Auxskultu nun, vi potenculo! De nun mi volas esti libera konstruero, ankaux mi. En mia fako. Kiel vi en la via. Neniam plu mi volas konstrui pregejojn por vi. Nur hejmojn por homoj.

HILDE (kun grandaj brilaj okuloj) *Tio* estis la kanto, kiun mi auxdis tra la aero!

SOLNESS Sed li elpensis ion poste.

HILDE Kion vi aludas per *tio*?

SOLNESS (rigardas sxin malgxoje) Konstrui hejmojn por homoj, -- ne valoras sxilingon, Hilde.

HILDE Cxu *tion* vi diras nun?

SOLNESS Jes, cxar nun mi vidas. La homoj ne bezonas siajn hejmojn. Ne por esti felicxaj, ne. Kaj ankaux mi ne bezonus tian *hejmon*. Se mi iun posedus. (kun silenta, amara rido) *Jen* la tuta arangxo, tiel longe, tiel longe kiel mi vidas malantauxen. Vere nenio konstruita. Ecx nenio oferita por ion konstrui. Nenio, nenio -- cxio.

HILDE Kaj nenion vi volas konstrui ekde nun?

SOLNESS (vigle) Jes, gxuste nun mi volas komenci!

HILDE Kion do? Kion do? Diru tuj!

SOLNESS La sola en kiu mi kredas ke kusxas homa felicxo, *tion* mi volas nun konstrui.

HILDE (rigardas lin firme) Konstruero, -- nun vi pensas pri niaj aerkasteloj.

SOLNESS La aerkasteloj, jes.

HILDE Mi timas, ke vi kapturnigxus antaux ol ni atingus duonvoje.

SOLNESS Ne kiam mi povas iri manon en mano kun *vi*, Hilde.

HILDE (kun aspekto de subpremata kolero) Nur kun mi? Cxu ne pluraj kuniros?

SOLNESS Pri kiuj aliaj vi pensas?

HILDE Ho, -- sxi, tiu Kaja cxe la pupitro. Povrulino, -- cxu vi ne ankaux kunprenos sxin?

SOLNESS Hoho. Cxu estis pri sxi, ke Aline sidis cxi tie babilante kun vi.

HILDE Cxu estas tiel aux cxu ne?

SOLNESS (impete) Mi ne respondas pri tiajxo! Vi plene kaj tute kredis min!

HILDE Dum dek jaroj mi kredis tute, tute pri vi.

SOLNESS Vi dauxre kredis pri mi!

HILDE Do lasu min vidi vin libera alte supre!

SOLNESS (peze) Ho, Hilde, -- tiel por cxiutaga uzo mi ne estas.

HILDE (pasie) Mi volas! Mi volas! (petante) Nur unu solan fojon ankoraux, konstruestro! Faru la *neeblan* denove!

SOLNESS (staras sxin profunde rigardante) *Se* mi tion provas, Hilde, mi volas stari tie supre al li parolante kiel la pasintan fojon.

HILDE (en kreskanta intenseco) Kion vi diros al li.

SOLNESS Mi diros al li: Auxskultu min, potenca majstro, -- jugxu pri mi laux via bontrovo, kiel al vi placxas. Sed de nun mi nur konstruos la plej delikatan en la mondo --

HILDE (en ravo) Jes -- jes -- jes!

SOLNESS -- konstruos kune kun princino, kiun mi amas --

HILDE Jes, diru tion al li! Diru tion al li!

SOLNESS Jes. Kaj poste mi diros al li: Nun mi iros malsupren kaj cxirkauxbrakos sxin kaj kisos sxin --

HILDE -- multajn fojojn! Diru tion!

SOLNESS -- multajn, multajn fojojn mi volas diri.

HILDE Kaj jen --?

SOLNESS Jen mi volas svingi mian cxapelon -- kaj iri malsupren al la tero -- kaj fari kiel mi al li diris.

HILDE (kun etendata mano) Nun mi revidas vin, kiel tiun fojon kiam estis kantado en la aero!

SOLNESS (rigardas sxin kun klinata kapo) Kiel vi farigxis tia, kia vi estas, Hilde?

HILDE Kiel vi faris min tia, kia mi estas?

SOLNESS (mallonge kaj firme) La princino *havu* sian kastelon.

HILDE (gxojkrie, manfrapas) Ho, konstruestro --! Mia delikata, delikata kastelo. Nia aerkastelo!

SOLNESS Kun fundamento sube.

(En la strato kolektigxis *multaj homoj*, kiuj nur malklare vidigxas inter la arboj. Muziko el blovinstrumentoj auxdigxas de fore malantaux la nova domo)

(*SinJORINO Solness*, kun peltkolumo, *doktoro Herdal*, kun sxia blanka sxalo sur la brako, kaj kelkaj sinJORINOJ venas sur la verandon. *Ragnar Brovik* samtempe venas de la gxardeno.)

SINJORINO SOLNESS (al *Ragnar*) Cxu estu ankaux muziko?

RAGNAR Jes. Estas la asocio de la konstrulaboristoj. (al *Solness*) Mi diru de la laborestro, ke li nun staras preta por supreniri kun la florkrono.

SOLNESS (prenas sian cxapelon) Bone. Mi mem venos.

SINJORINO SOLNESS (time) Kion vi volas tie, Halvard?

SOLNESS (abrupte) Mi devas esti tie sube kun la laboristoj.

SINJORINO SOLNESS Jes, sube, jes. Nur sube.

SOLNESS Mi ja kutimas. Tiel labortage.

(Li malsupreniras la sxtuparon kaj for tra la gxardeno.)

SINJORINO SOLNESS (vokas post lin super la balustrado) Sed nepre petu la viron, ke li estu singardema, kiam li supreniros! Promesu tion, Halvard!

DOKTORO HERDAL (al *sinJORINO Solness*) Jen vidu ke mi pravas! Li ne plu pensas pri tiuj stultajxoj.

SINJORINO SOLNESS Ho, tio malpezigis! Du fojojn viroj falis por ni. Kaj ambaux mortis surloke. (turnas sin al *Hilde*) Dankon al vi, frauxlino Wangel, ke vi retenis lin tiel firme. *Mi* certe ne estus povinta.

DOKTORO HERDAL (gaje) Jes, jes, frauxlino Wangel, vi ja kapablas reteni kiun ajn firme, se vi vere volas, vi!

(*SinJORINO Solness* kaj *doktoro Herdal* iras al la *sinJORINOJ*, kiuj staras pli proksime al la sxtuparo rigardante tra la gxardeno. *Hilde* restas staranta cxe la balustrado antauxe. *Ragnar* iras al sxi.)

RAGNAR (kun subpremata rido, duone mallauxte) Frauxlino, -- vi vidas la junajn homojn malsupre sur la strato, cxu?

HILDE Jes.

RAGNAR Estas la kamaradoj, kiuj volas rigardi la majstron.

HILDE Kial volas ili *lin* rigardi?

RAGNAR Ili volas vidi, ke li ne kuragxas suprengrimpi sur sian propran domon.

HILDE Cxu *tion* ili volas, tiuj knaboj!

RAGNAR (kolere kaj moke) Li subpremis nin sufcixe longe, li. Nun ni volas vidi ke ankaux *li* devas teni sin sube.

HILDE Tion vi ne vidis. Cxi tiun fojon ne.

RAGNAR (ridetas) Cxu? Kie ni do vidis lin?

HILDE Alte, -- alte supre cxe la pinto vi vidis lin!

RAGNAR (ridas) Lin! Kредu tion!

HILDE Li *volas* al la supro. Kaj do vi lin tie vidis.

RAGNAR Jes, li *volas*, jes! Tion mi volonte kredas. Sed efektive li ne *povas*. Kapturnigxus por li longe, longe antaux ol li atingus duone. Li devus reen rampi malsupren sur manoj kaj genuoj.

DOKTORO HERDAL (montras eksteren) Vidu! La laborestro supreniras la sxtuparegojn.

SINJORINO SOLNESS Kaj li ja havas la florkronon por porti. Ke li nun estu singarda!

RAGNAR (ekrigardas dubeme kaj krias) Sed estas ja --!

HILDE (krias en gxojego) Estas la konstruestro mem!

SINJORINO SOLNESS (ekkrias en timo) Jes, estas Halvard! Ho, granda Dio --! Halvard! Halvard!

DOKTORO HERDAL Tsx! Ne krii al li!

SINJORINO SOLNESS (duone senrega) Mi volas al li! Prenu lin malsupren!

DOKTORO HERDAL (retenas sxin) Cxiuj staru senmove! Ecx ne sono!

HILDE (senmova, sekvas *Solness* per la okuloj) Li iras supren, supren. Cxiam pli supren. Cxiam pli supren! Vidu! Vidu nur!

RAGNAR (senspire) Nun li *devas* turni. Ne eblas io alia.

HILDE Li grimpas supren, supren. Baldaux li estos tute supre.

SINJORINO SOLNESS Ho, mi mortos pro timo. Mi ne eltenas la vidon!

DOKTORO HERDAL Do ne rigardu lin, vi.

HILDE Jen li staras sur la plej superaj tabuloj! Tute supre!

DOKTORO HERDAL Neniu movu sin! Cxu vi auxdas!

HILDE (gxojas en silenta gxuo) Fine! Fine! Nun mi denove vidas lin granda kaj libera!

RAGNAR (kvazaux senvocxa) Sed tio estas ja --

HILDE Tia mi vidis lin dum la dek jaroj. Kiel memfide li staras! Tamen terure ekscite. Rigardu lin! Nun li pendigas la florkronon sur la turpinton!

RAGNAR Estas kvazaux rigardi ion neeban.

HILDE Jes, *estas* ja la *neebla*, tio, kion li nun faras! (kun nedifinebla esprimo en la okuloj) Cxu vi vidas iun alian tie supre cxe li?

RAGNAR Estas neniu alia.

HILDE Jes, estas iu kun kiu li kverelas.

RAGNAR Vi eraras.

HILDE Cxu vi ecx ne auxdas kanton en la aero?

RAGNAR Devas esti la vento en la arbokronoj.

HILDE *Mi* auxdas kanton. Fortan kanton! (krias en sovagxa gxojo) Vidu, vidu! Nun li svingas la cxapelon! Li salutas al ni sube! Ho, salutu do supren al li. Cxar nun, nun estas finite! (tiras la blankan sxalon for de la doktoro, svingas gxin kaj krias supren) Vivu la konstruestro Solness!

DOKTORO HERDAL Ne faru! Ne faru! Pro Dio --!

(La *sinjorinoj* sur la verando svingas posxtukojn kaj oni huraas malsupre en la strato. Subite mutigxas, kaj la homamaso transsxaltas al krio de teruro. Homa korpo kune kun tabuloj kaj pecoj de lignajxo vidigxas inter la arboj fali malsupren.)

SINJORINO SOLNESS KAJ LA SINJORINOJ (samtempe) Li falas!

(*Sinjorino Solness* sxanceligxas, faletas senforta malantauxen kaj kaptigxas de la sinjorinoj sub krioj kaj konfuzo.)

(La homamaso sur la strato rompas la barilon kaj sturmas en la gxardenon. Ankaux *doktoro Herdal* rapidas tien. Mallonga pauxzo)

HILDE (fikse rigardas supren kaj diras kvazaux sxtonigxinta) *Mia* konstruestro.

RAGNAR (apogas sin treme al la balustrado) Li certe estas frakasita. Mortigita surloke.

UNU EL LA SINJORINOJ (dum oni portas *sinjorinon Solness* en la domon) Kuru al la doktoro --

RAGNAR Mi ne povas movi piedon --

ALIA SINJORINO Voku do iun tie sube!

RAGNAR (provas voki) Kiel estas? Cxu li vivas?

VOCxO (el la gxardeno) Konstruestro Solness estas morta!

ALIAJ VOCxOJ (pli proksime) La tuta kapo frakasita. -- Li falis rekte en la sxtonejon.

HILDE (turnas sin al Ragnar kaj diras silente) Nun mi ne plu vidas lin tie supre.

RAGNAR Terure. Li tamen ne kapablis.

HILDE (kvazaux en silenta, freneza triumfo) Sed tute al la supro li atingis. Kaj mi auxdis harpoj en la aero. (Sxi svingas la sxalon supren kaj krias en sovagxa ardo) Mia, -- mia konstruestro!

End of the Project Gutenberg EBook of Konstruestro Solness, by Henrik Ibsen

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK KONSTRUESTRO SOLNESS ***

***** This file should be named 19858.txt or 19858.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/1/9/8/5/19858/>

Produced by Andrew Sly

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this

electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or

Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

Konstruestro Solness, by Henrik Ibsen

A free ebook from <http://manybooks.net/>